

District Level Educational 9th Innovation Festival 2023-24

શિક્ષકોના નવતર પચ્યોગોનો સંપુટ

ગલોરીયાલ

: પ્રેરક :

શ્રી ડૉ. એસ. પટેલ

નિયામક
GCERT, ગાંધીનગર

: માર્ગદર્શક :

ડૉ. સી. ટી. ટ્રૂડિયા

પ્રાચાર્ય
જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન,
સુરેન્દ્રનગર

: લેખન - સંપાદન :

ડૉ. કે. આર. પંડ્યા

લેક્ચરર અને ડિસ્ટ્રિક્ટ ઇનોવેશન સેલ કો.ઓર્ડ.

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન,
સુરેન્દ્રનગર

: સંકલન :

ડૉ. આર. ડી. પિતલિયા

લેક્ચરર, IFIC શાખા
જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન,
સુરેન્દ્રનગર

: કંવીનર :

સી. બી. લખતરિયા

બી.આર.સી. કો-ઓર્ડિનેટર
મુળી

શ્રી જવેરચંદ મેઘાણી

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, સુરેન્દ્રનગર

District Level Educational Innovation Festival 2023-24

શિક્ષકોના નવતર પ્રયોગોનો સંપુર્ણ

ગલ્બોટથાબ

: પ્રેરક :

શ્રી ડી. એસ. પટેલ
નિયામક
GCERT, ગાંધીનગર

: માર્ગદર્શક :

ડૉ. સી. ટી. ટુંડ્રિયા
પ્રાચાર્ય
જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન,
સુરેન્દ્રનગર

: લેખન - સંપાદન :

ડૉ. કે. આર. પંડ્યા
લેક્ચરર અને ડિસ્ટ્રીક્ટ ઇનોપેશન સેલ ડૉ. ઓર્ડિન.
જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન,
સુરેન્દ્રનગર

: સંકલન :

ડૉ. આર. ડી. પિતલિયા
લેક્ચરર, IFIC શાખા
જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન,
સુરેન્દ્રનગર

: કન્વીનર :

સી. બી. લખતરિયા
બી.આર.સી. ડૉ.-ઓર્ડિનેટર
મુણી

શ્રી જવેદચંદ મેઘાણી

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, સુરેન્દ્રનગર

નવતર પ્રયોગોનું નવોત્થાન

જિલ્લા કક્ષાનો નવમો એજચ્યુકેશનલ ઈનોવેશન ફેર યોજાઈ રહ્યો છે. જેમાં પ્રાથમિક - માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના શિક્ષકો દ્વારા વર્ગખંડમાં કરવામાં આવતા પ્રયોગો - નવોત્થાનનું દર્શન આજે સૌ સારસ્વત પરિવાર માટે દીવાદાંડી સમાન બની રહેણાર છે.

NEP-2020 અંતર્ગત પ્રાથમિક - માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ એક ધરી પર આવી રહ્યું છે. બાળકોમાં ગુણવત્તા સુધારણા માટે શિક્ષક જો વર્ગખંડમાં Innovation નો ઉપયોગ કરશે તો જ આવનાર સમયમાં શિક્ષક વર્ગખંડમાં ઊભો રહી શકશે. શિક્ષકો પાસે નૂતન પરિકલ્પના-સંકલ્પનાઓ નહીં હોય તો તે સાપ્રંત અને આવનાર સમયમાં ટકી નહીં શકે.

એક શિક્ષકના મૂલ્યાંકન-નિરીક્ષણાકાર્યમાં ઈનોવેશનની બાબતો દ્યાને લેનાર છે, ત્યારે સૌ શિક્ષક ભાઈઓ-બહેનોમાં એજચ્યુકેશનલ ઈનોવેશન ફેર નિહાળીને આપણાં વર્ગખંડમાં તેજ પ્રસ્તુત કરીએ.

ઈનોવેશનમાં જે શિક્ષકોએ કૃતિ રજૂ કરી છે તે સૌ શિક્ષકોને અભિનંદન... શુભેચ્છાઓ...

શિલ્પાબેન પટેલ

ડી. પી.ઇ. ઓ.

સુરેન્દ્રનગર

કે. એન. બારોટ

ડી. ઈ. ઓ.

સુરેન્દ્રનગર

ડૉ. સી. ટી. ટૂંકિયા

પ્રાચાર્ય

ડાયટ, સુરેન્દ્રનગર

:: અનુકૂળાકા ::

ક્રમ	ઇનોવેટરનું નામ	શાળાનું નામ	તાલુકો	પાના નંબર
1	શૈતાબેન ભાણજીભાઈ અધારા	પૃથુગઢ પ્રા.શાળા	ધ્રાંગધ્રા	5
2	અનિલભાઈ આર પટેલ	નવલગઢ પે.સે.શાળા	ધ્રાંગધ્રા	6
3	કૌશિકભાઈ પ્રજાપતિ	વસાડવા પ્રા.શાળા	ધ્રાંગધ્રા	7
4	સંદીપભાઈ પી.પટેલ	માધ્યમિક શાળા ચુલી	ધ્રાંગધ્રા	8
5	હેતલબેન ડી.ઠાકર	એમ.ડી.એમ. કન્યા વિદ્યામંડિર ધ્રાંગધ્રા	ધ્રાંગધ્રા	9
6	શ્રી સુરેશભાઈ કે. પઢારિયા	શક્તિનગર પે સેન્ટર શાળા	વઢવાણ	10
7	શ્રી ડૉ. વિકમભાઈ આઈ. ભડાણીયા	ખમીસાણા-૨ પ્રાથમિક શાળા	વઢવાણ	11
8	શ્રી મીરાંબેન આર. ગોસ્વામી	વઢવાણ-૭ પે સેન્ટર શાળા	વઢવાણ	12
9	શ્રી યોગેશકુમાર એમ. ગામીત	ડી.એન.ટી.હાઇસ્ક્યુલ, જોરાવરનગર	વઢવાણ	13
10	શ્રી તેજલબેન કે. મહેતા	શ્રીમતી સી. યુ. શાહ અધ્યાપન મંડીર	વઢવાણ	14
11	પંચાલ નિતિનભાઈ	સાયલા ૧ પે સે	સાયલા	15
12	મોરી હરપાલસિહ રાહોડ	સાયલા ૩ પે સે	સાયલા	16
13	ગીરીશભાઈ એડ ધોરીયા	જુના જસાપર પ્રા. શાળા	સાયલા	17
14	મુકેશભાઈ ડી	મોડેલ ડે સ્કુલ વાંટાવછુ	સાયલા	18
15	શ્રી ગાયત્રી પ્રસાદ આર. દેરાસરી	નવાગામ પ્રાથમિક શાળા	થાનગઢ	19
16	શ્રી સંદીપભાઈ સી. પાઠક	નવાગામ પ્રાથમિક શાળા	થાનગઢ	20
17	રીનાબા એમ. ઝાલા	ખાખરાવાળી પ્રાથમિક શાળા	થાનગઢ	21
18	પરેશકુમાર સી. સોલંકી	શિયાળી કુમાર પ્રાથમિક શાળા	લીંબડી	22
19	હરીઓમગીરી ડી. ગોસ્વામી	રળોલ કુમાર પ્રાથમિક શાળા	લીંબડી	23

:: અનુકૂળિકા ::

ક્રમ	ઇનોવેટરનું નામ	શાળાનું નામ	તાલુકો	પાના નંબર
20	રીમ્પલબેન બી. પટેલ	ધલવાણા પ્રાથમિક શાળા	લીંબડી	24
21	વિજયકુમાર એસ. થોરિયા	શિવાંગિની કન્યા વિદ્યાલય	લીંબડી	25
22	ડૉ. ડીપકકુમાર આર. મહેતા	જેપર પ્રાથમિક શાળા	ચુડા	26
23	દવે પરાગભાઈ એચ.	ભાણેજડા પ્રાથમિક શાળા	ચુડા	27
24	ધોરીયા સુરેશભાઈ બી.	શ્રી જે.ડી.કોઠારી માધ્યમિક શાળા	ચુડા	28
25	પંડ્યા પ્રદીપકુમાર કે.	જૈનાબાદ પે.સે. શાળા	પાટડી	29
26	પટેલ ગૌરાંગભાઈ સી.	સીધ્સર પ્રા. શાળા	પાટડી	30
27	ગઢવી ભગવતદાન	અડિયાણા પ્રા. શાળા	પાટડી	31
28	ટી.જી. મલેક	ઝુબેદાબેગામ માધ્યમિક શાળા, જૈનાબાદ	પાટડી	32
29	દેવૈયા ભરતભાઈ	રૂપાળીબા તથા કરણસિંહજી પે.સે.-૧	લખતર	33
30	સાતુનીયા પ્રવિષ્ટભાઈ	કારેલા પ્રા. શાળા	લખતર	34
31	ડોડીયા નિલેશભાઈ આર	સવલાણા પ્રા. શાળા	લખતર	35
32	ભાવિકભાઈ જે શાહ	ગઢવી પ્રા. શાળા	મુણી	36
33	મહેશભાઈ પટેલ	ટીડાણા પ્રા. શાળા	મુણી	37
34	મયુરદાન જે. ગઢવી	નલિયા પ્રા. શાળા	મુણી	38
35	વારીસ ટી. ભદ્રા	સરકારી ઉ.મા. શાળા સરલા	મુણી	39
36	હેમાંગ ગાંધી	સરકારી મા. શાળા લિયા	મુણી	40
37	મકવાણા બીનલબેન કે	કાબરણ પ્રા. શાળા-૧	ચોટીલા	41
38	માફક મનીષાબેન એન.	નાની મોલડી પ્રા. શાળા	ચોટીલા	42
	નોંધ			43-44

ઇનોવેશનનું નામ : Making English class easy and interesting

ઇનોવેટરનું નામ : અધારા શ્યેતાબેન ભાણજીભાઈ હોદ્દો : મ.શિક્ષક વિભાગ : પ્રાથમિક

શાળાનું નામ : શ્રી પ્રથુગઢ પ્રાથમિક શાળા કલસ્ટર/ક્યુડીસી : ખાંબડા

ખો. નંબર : ૯૮૭૯૯૦૫૧૧૬ ઈ-મેઇલ આઈડી : sanidhy.1983@gmail.com

નવતર પ્રથોગની કેટેગરી : પિષ્યવસ્તુ પેડાગોજી આધારિત

નવતર પ્રથોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત

નવતર પ્રથોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯

નવતર પ્રથોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : સતત ચાલુ

સામસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો : પાયાનાં અંગ્રેજી શિક્ષણનો અભાવ, અંગ્રેજી વિષય પ્રત્યે નો ૯૨,

નિબંધ લેખન, ચિત્ર વર્ણન, પ્રશ્નો બનાવવાં જેવાં કઠિન મુદ્દાઓ પ્રત્યે ઉદાસીનતા.

એતુઓ : બાળકો સરળતાથી, રસપૂર્વક અંગ્રેજી શિક્ષણ મેળવે.

બાળકોનો અંગ્રેજી ભાષા પ્રત્યેનો ૯૨ ફૂર થાય.

બાળકો પોતાની વયક્ષણ અનુસારનો અભ્યાસ કમ શીખે.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :

ધોરણ ૫ થી અંગ્રેજી વર્ગ લેવાની શરૂઆત.

oral work થી verb, ત્યારબાદ ૬ થી ૮ માં periodની શરૂઆતમાં જ બે verbs ભૂતકાળના રૂપ સાથે અને loanword નિયમિત રજૂ કરવામાં આવે છે. Frequency words ના વાંચન થી બાળકોનો આત્મવિશ્વાસ વધે છે, અંગ્રેજી વાંચન સરળ લાગે છે અને રસ વધે છે. ધોરણ 5,6 નાં બાળકો પોતાની વ્યક્તિગત 'diary' બનાવે છે. ધોરણ 7,8 નાં બાળકો પોતાની વ્યક્તિગત 'dictionary' બનાવે છે

મૂલ્યાંકન :

દરેક બાળક નિયમિત મોફે સ્પેલિંગ બોલે છે.

દરરોજ ધોરણ 7,8 માં period નાં અંતભાગ માં ૫ વાક્યો નું શ્રુતલેખન.

Wh- પ્રશ્નો ની અવાર નવાર ટેસ્ટ..

કોઇપણ વિષય પર પાંચ સાત વાક્યો લખી mail કરવાં કેહવું.

પરિણામ :

શબ્દલંડોળમાં વધારો.., કિયાપદ ની સમજ વધતા કાળ પ્રમાણે વાક્ય રચી શકે છે.

ચિત્ર વર્ણન, કોઈ વિષય પર પાંચ સાત વાક્યો લખી શકે છે.

અત્યારે વર્ગમાં ૩૦ બાળકો માંથી ૨૦ સરળતાથી સાત આઠ કઠિન અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ સિક્ક કરી શકે છે.

ઉપયોગિતા

આ પ્રયોગ ૩ થી ૮ ધોરણ માં દરેક શાળા માં કરી શકાય છે.

બે- ત્રણ અક્ષર વાળા શબ્દો નું કાર્ડ ધોરણ 3,4,5,6 માં જ વાંચન માટે આપીએ તો સારું પરિણામ મળી શકે છે.

પર્તમાન સ્થિતિ :

વયક્ષણ અનુસાર દરેક અધ્યયન મુદ્દાઓ શીખવી શકાય છે.

ઇનોવેશનનું નામ : ગામ-શિક્ષકોનો સાથ, શાળાનો પિકાસ

ઇનોવેટરનું નામ : પટેલ અનિલકુમાર રમેશભાઈ હોદ્દો : મ.શિક્ષક વિભાગ : પ્રાથમિક

શાળાનું નામ : શ્રી નવલગઢ પે.સે.શાળા કલસ્ટર/ક્યુડીસી : ખાંબડા

ખો. નંબર : ૮૮૨૫૫૭૫૫૮૮૫૫૫ ઈ-મેઇલ આઈડી : anilpatel6090@gmail.com

નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : પિશેખ કાર્યક્રમો(ફ્રોપ આઉટ, સ્થાચીકરણ, નિયમિતતા, જરૂરિયાત સંતોષબી)

નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત

નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : ૨૦૨૩-૨૪ ના નવા સત્રથી

નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : સતત ચાલુ

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો : નવલગઢ પે સેન્ટર શાળામાં અભ્યાસ કરતા વાડી વિસ્તાર તેમજ જે

બાળકોની આર્થિક પરિસ્થિતિ નબળી છે. તેવા બાળકોએ પોતાની જરૂરિયાત પૂર્ણ કરી શકતા નથી. અને શાળામાં વિદ્યાર્થીઓનું ગેરહાજરીનું પ્રમાણ ખૂબ જ મોટા પ્રમાણમાં જોયા પછી આ સમસ્યા દૂર કરવા અને બાળકોનો સર્વોંગી વિકાસ કરવા આ પ્રોજેક્ટ શરૂ કરવામાં આવ્યો.

દેશુંથી : 1. આર્થિક નબળી પરિસ્થિતિ વાળા બાળકોની જરૂરિયાત સંતોષબી.

2. વાડી વિસ્તારના બાળકોનું 100% નામંકન અને સ્થાચીકરણ કરવું.

3. બાળકોની શૈક્ષણિક ગુણવત્તા સુધારવી. અને શાળાનો શૈક્ષણિક ગ્રેડ સુધારવો

4. બાળવાટિકામાં પ્રવેશ મેળવેલ બાળક ધોરણ-8 પૂર્ણ કરે તે પ્રયત્ન કરવા

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :

શૈક્ષણિક વર્ષ 2023-24 ની શરૂઆતમાં જ બધા વાલીઓની મીટિંગ બોલાવવામાં આવી. શાળાની પરિસ્થિતિની જાણ કરવામાં આવી. શાળામાં ભણતા બાળકો કે ગામના કોઈપણ વ્યક્તિના જન્મદિવસ કે ખુશીના પ્રસંગે ઓછામાં ઓછા 51 રૂપિયા અને વધુમાં વધુ પોતાની અનુકૂળતા મુજબ શાળામાં ફાળો આપે તો તે ફાળાની રકમમાંથી બાળકોની જરૂરિયાત સંતોષી શકાય. અને શાળામાં ગેરહાજરીનું પ્રમાણ ઘટાડવા માટે દરેક માસને અંતે દરેક ધોરણ માંથી ગ્રામ્ય વિસ્તારના અને વાડી વિસ્તારના બાળકોને અલગ અલગ રીતે જેની હાજરી સૌથી વધારે હશે તેવા તમામ બાળકોને ઇનામ આપી સન્માનિત કરવામાં આવશે.

મૂલ્યાંકન : શાળાદ્વારા લોક સંપર્ક કરવાથી દરેક વાલીઓ, શિક્ષકો અને અન્ય વ્યક્તિઓ પોતાની ઈચ્છા શક્તિ અનુસાર દાન આપે છે. જરૂરિયાતવાળા તમામ બાળકોની જરૂરિયાત સંતોષી શકાય છે. શાળામાં દરરોજ બાળકો નિયમિત આવે છે. ફ્રોપ આઉટ નહીંવત છે. શાળાના તમામ બાળકો હસતા-ફુદતા આનંદમય રીતે શિક્ષણ મેળવે છે.

પરિણામ :

નવતર પ્રયોગ કર્યા પૂર્વે શાળામાં દાનનીરકમ ન હતી. ટ્રેક ગામનામાં (આશરે 3 મહિનામાં) શિક્ષકો ગામના લોકો અને અન્ય બીજા લોકોના સહયોગથી 62000 કરતા વધારે રકમનો ફાળો એકઠોથયેલો છે. વર્ષ પૂર્ણ થતા ઘણી બધી રકમ એકઠી થશે. જેથી જરૂરિયાતવાળા બાળકોની જરૂરિયાત સંતોષી શકાય છે. શાળાની સંખ્યા ગત વર્ષે 320 થી વધીને 360 થઈ છે. 40 જેટલી વધી છે. અને દર મહિને ઇનામ આપી તો સન્માનિત કરવાથી ગેરહાજરીનું પ્રમાણ ઘટ્યું છે.

ઉપયોગિતા આ પ્રયોગનો ઉપયોગ રાજ્યની તમામ શાળાઓ કરી શકે. ખાસ કરીને જ્યાં બાળકોની આર્થિક પરિસ્થિતિ સારી નથી, વાડી વિસ્તારના બાળકોનું પ્રમાણ વધારે છે અને બાળકો ખૂબ જ મોટા પ્રમાણમાં ગેરહાજર રહે છે. એવી તમામ શાળાઓમાં ખાસ લાગુ કરી શકાય છે.

વર્તમાન સ્થિતિ : નવતર પ્રયોગ શાળામાં ખૂબ જ સારી રીતે ચાલે છે. શાળામાં એક અલગ વાતાવરણ ઊભું થયું છે. દાનની રકમમાંથી જરૂરી તમામ વસ્તુઓ બાળકોને પહોંચાડવામાં આવે છે.

ઇનોવેશનનું નામ : સામાજિક વિજ્ઞાન/G.K. શોર્ટ કટ ટ્રીક
ઇનોવેટરનું નામ : કૌશિકકુમાર પી. પ્રજાપતિ   **હોદ્ધો :** મ. રિક્ષક   **વિભાગ :** પ્રાથમિક
શાળાનું નામ : શ્રી વસાડવા પ્રા. શાળા   **કલસ્ટર/ક્યુડીસી :** વસાડવા
ખો. નંબર : ૯૪૨૭૭૧૧૪૮૦   **E-મેઈલ આઈડી :** kaushikhtat@gmail.com
નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : પિષ્યવસ્તુ પેડાગોજી આધારિત
નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત
નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : ૨૦૨૩ થી
નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : સતત ચાલુ

સામસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો :

હેતુઓ :

વિદ્યાર્થીઓમાં સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય પ્રત્યે સરળ અને ટ્રેકી રીતે સમજ આપી શકાય.
વિદ્યાર્થીઓને સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય પ્રત્યે રસ-કુચિ પેદા થાય.
વિદ્યાર્થીઓને NMMS/PSE/GNAN SADHANA/GNAN SETU જેવી EXAMનો હાઉફ્રો કરી પાસ થવા અને
મેરીટમાં આવવા માટે મદદરૂપ થવા માટે. વિદ્યાર્થીઓના સામાન્ય જ્ઞાનમાં વધારો કરવા માટે.
વિદ્યાર્થીઓની એકમ કસોટીના હેતુલક્ષી પ્રશ્નો યાદ રાખી શકે તે માટે.

કાર્ય પદ્ધતિનું વર્ણન :

આ પ્રયોગની શરૂઆત વર્ષ ૨૦૨૩થી કરવામાં આવી. જેમાં વિદ્યાર્થીઓને અન્ય વિષયની તુલનાએ સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય પ્રત્યે સૂઝ જોવા મળી. કંટાળાજનક વિષય લાગતો. આ સમસ્યાના નિવારણ માટે ધો. ૬ થી ૮ નાં સામાજિક વિજ્ઞાનમાં આવતા એકમોનું સરલીકરણ કરવાં માટે શોર્ટ ટ્રીક બનાવી. તેના ચાઈ તૈયાર કરી વર્ગખંડમાં લગાવવામાં આવ્યા. જેથી બાળકો તે વાંચી સરળતાથી ચાદ રાખવા લાગ્યા.

મૂલ્યાંકન :

આ નવતર પ્રયોગથી વિદ્યાર્થીઓમાં સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય પ્રત્યે રસ - કુચિ વધી. તેમજ એકમ કસોટીના પરિણામમાં પણ સુધારો જોવા મળ્યો.

પરિણામ :

બાળકોની પરીક્ષાની તૈયારી માટેના પથદર્શક તરીકે આ શોર્ટ ટ્રીક ઉપયોગી બની રહી છે.

ઉપયોગીતા :

આ ઇનોવેશન થી ધો. ૬ થી ૧૨ અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને અને સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ ની તૈયારી કરતા વિદ્યાર્થીઓને ઉપયોગી બની રહેશે.

પર્તમાન સ્થિતિ :

હાલ પણ આ એકમ વાઈઝ વિવિધ ટ્રીક્સ બનાવવાની પ્રક્રિયા ચાલુ જ છે.

ઇનોવેશનનું નામ : ગણિત પિષ્યમાં ગુણાકાર કરવાની સરળ રીત
ઇનોવેટરનું નામ : પટેલ સંદિપભાઈ પ્રભુભાઈ   હોદ્દો : મ.શિક્ષક   વિભાગ : માદ્યમિક
શાળાનું નામ : શ્રી મા. ઉર્ચય મા. શાળા - ચુલ્લી કલસ્ટર/ક્યુડીસી : QDC - 2
ખો. નંબર : ૯૧૦૯૪૧૮૫૩૪   **E-મેઈલ આઈડી :** patelsandip2310@gmail.com
નવતર પ્રથોગની કેટેગરી : અભ્યાસક્રમ આધારિત મૂલ્ય શિક્ષણ
નવતર પ્રથોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત
નવતર પ્રથોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : જુલાઈ - ૨૦૨૩
નવતર પ્રથોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : માર્ચ - ૨૦૨૩

સમસ્યા ઉદ્દેશના કારણો :

ધોરણ - ૮ માં આવતા વિદ્યાર્થી ઓને ૧૧ થી ૨૦ ના ઘડિયા તથા મોટા ગુણાકાર કરવામાં તકલીફ પડતી હોય છે. જેને કારણે દાખલાની ગણતરી સાચી કરી શકતા નથી.

દેશ્યો :

૧. દાખલામાં આવતી ગણતરી સરળતાથી કરી શકે.
૨. ગોખણપદ્ધિથી દુર થઈ સમજુ જાતે ઘડિયા લખી શકે.
૩. અધરા લગતા ગુણાકાર સરળતાથી કરી શકે
૪. ગાણિતિક કિયાઓમાં રસ લેતા થાય.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :

સૌપ્રથમ એ તપાસ્યું કે વિદ્યાર્થીને ૧ થી ૧૦ માં ઘડિયા આવડે છે કે નહીં. અમૃક વિદ્યાર્થીને ૧ થી ૧૦ ના ઘડિયા જાતે લખી શકતા નહોતા તેમને પેહલા ૧ થી ૧૦ ના ઘડિયા તૈયાર કરાવ્યા. ત્યારબાદ આ ૧૧ થી ૨૨ ના ઘડિયા કેમ લખી શકાય તે શીખવ્યું. ત્યારબાદ વિદ્યાર્થીઓને વૈદિક ગુણાકાર ની રીત શીખવી જેથી વિદ્યાર્થી મોટા ગુણાકાર ભૂલ કર્યા વગર ઝડપથી કરી શકે

મૂલ્યાંકન :

આ પ્રયોગ ચાલુ કર્યા બાદ હું વર્ગમાં દાખલા ગણતી વખતે દાખલામાં આવતા ઘડિયા નો ઉપયોગ અને દાખલામાં આવતા ગુણાકાર વિદ્યાર્થીને આ પ્રયોગના મૂલ્યાંકન માટે પૂછતો.

પરિણામ :

નવતર પ્રયોગ પૂર્વેની સ્થિતિ : ૧૧૬ વિદ્યાર્થી માંથી ૬૦ વિદ્યાર્થીને ઘડિયા નોહતા આવડતા
નવતર પ્રયોગ બાદની સ્થિતિ : ૧૧૬ વિદ્યાર્થીમાંથી ૮૪ વિદ્યાર્થીને ઘડિયા લખતા શીખી ગયા.

ઉપયોગિતા :

આ નવતર પ્રયોગ રાજ્યની કોઈપણ શાળામાં ધોરણ - ૮ અને ૧૦ માં લાગુ કરી શકાય છે.

વર્તમાન સ્થિતિ :

વર્તમાન માં ચાલુ સ્થિતિ માં પ્રયોગ

ઇનોવેશનનું નામ : ગણિત વિજ્ઞાન ને ગમતું કરીએ
ઇનોવેટરનું નામ : ઠાકર હેટલ દોલતરાય   હોદ્દો : મ. રિક્ષક   વિભાગ : માદ્યમિક
શાળાનું નામ : શ્રીમતી અમ.ડી.અમ.કન્યા પિધાલય કલસ્ટર/ક્યુડીસી : ૨
ખો. નંબર : ૯૮૨૫૫૦૪૮૮૭   ઈ-મેઈલ આઈડી : hgmehta1976@gmail.com
નવતર પ્રથોગની કેટેગરી : સહ અભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા સર્વાગી વિકાસ
નવતર પ્રથોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત
નવતર પ્રથોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : ૨૦૨૨
નવતર પ્રથોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : સતત ચાલુ

- સમસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો :**
- (૧) વિજ્ઞાન અને ગણિત વિષય પ્રત્યે નો વિદ્યાર્થી નો હાવ.
  - (૨) પાયા નાં જ્ઞાનનો અભાવ.
  - (૩) વિષય પ્રત્યે ઓછી અભિરુચિ.
  - (૪) અન્ય વિષયપ્રત્યેનો વધુ લગાવ.

- દેખુંઓ :**
- (૧) ગણિત વિજ્ઞાનને ગમતો વિષય બનાવવો.
  - (૨) વિદ્યાર્થીની આત્મવિશ્વાસમાં વધારો કરવો.
  - (૩) રમતગમત દ્વારા વિષયને સહેલોને સરળ બનાવવો.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :

વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા અને રમતો દ્વારા આવર્ત કોષ્ટકનાં તત્વનાં નામ, નંબર અને સંજ્ઞાઓને યાદ કરવાની સરળ પ્રક્રિયા. ટીમ વર્ક દ્વારા સંયોજકતા યાદ કરવાની વિવિધ રમતો. રાસાયણિક સૂત્રો બનાવવા માટેની પ્રયુક્તિઓ દ્વારા સમજૂતી. ગણિતના વિવિધ આકારો આધારિત ખૂણા અને ત્રિકોણનું રમત ગમત દ્વારા સમજૂતી. વિવિધ સ્પર્ધાઓ જેવી કે ગણિત વિજ્ઞાન રંગોળી સ્પર્ધા, મહેંદી સ્પર્ધા, નેઇલ આર્ટ વગેરે રસપ્રદ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા વિષય પ્રત્યે જાગૃત કરવા માટે આયોજનને મૂલ્યાંકન .

મૂલ્યાંકન :

- (૧) પરીક્ષાનો હાઉ દૂર કરવા માટે વિવિધ સ્પર્ધાઓ દ્વારા મૂલ્યાંકન.
- (૨) ત્યાર બાદ વિસ્તૃત પ્રશ્નનું કસોટી દ્વારા મૂલ્યાંકન .

પરિણામ :

રસાયણ વિજ્ઞાન અને ભૂમિતિમાં પડતી મુશ્કેલીને આ પ્રયોગ દ્વારા દૂર કરીને નબળા બાળકોને આ બજે વિષયમાં સારામાં સારું પરિણામ પ્રાપ્ત કરીને સફળતાની અનુભૂતિ . ધોરણ 10 નાં બાળકોને વધુ સારું પરિણામ મેળવવામાં સફળતા .

ઉપયોગિતા

ધોરણ 9 અને ધોરણ 10 નાં બાળકો તમામ શાળામાં આ પ્રવૃત્તિઓ સહેલાઈથી કરાવી શકાયને વિષય પ્રત્યેનો લગાવ કેળવી શકાય .

વર્તમાન સ્થિતિ :

હાલમાં બજે વિષયનાં બાકીનાં કઠિન ટોપિક પર ને મુદ્દાઓ પર વધુ કામ કરીને વધુ સફળતા મેળવવા માટે પ્રયત્નોચાલુ જ છે.

ઇનોવેશનનું નામ : ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સ્થાપત્યના ગૌરવશાળી ઇતિહાસને જાણો
ઇનોવેટરનું નામ : સુરેશભાઈ કરશનભાઈ પદ્મારીચા હોદ્દો : મ.શિક્ષક વિભાગ : પ્રાથમિક
શાળાનું નામ : શ્રી શક્તિનગર પે.સેન્ટર શાળા કલસ્ટર/ક્યુડીસી : રતનપર
ખો. નંબર : ૯૪૨૮૨૮૧૮૭૭   **ઇ-મેઇલ આઈડી :** skpadhriya2@gmail.com
નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : અભ્યાસક્રમ આધારિત મૂલ્ય શિક્ષણ
નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત
નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : ૧૫-૦૪-૨૦૨૨
નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : અંદાજિત પાંચ મહિના

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો :

- અભ્યાસક્રમમાં ઊંડાણપૂર્વક સંસ્કૃતિ અને સ્થાપત્યના અભ્યાસનો સમાવેશ થઈ શકતો નથી
- સ્થાપત્યને સમજવા માટે વિદ્યાર્થીઓ મુશ્કેલી અનુભવતા હતા.

દેશાંતરાની કારણો :

- ભારતીય સંસ્કૃતિ/સ્થાપત્યનું સાહિત્ય નિર્માણ કરવું.
- વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય સંસ્કૃતિ/સ્થાપત્યના ઇતિહાસને નજીકથી જાણો-સમજે
- વિદ્યાર્થીઓ ભારતના ભવ્ય વારસાને જાણો

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :

શાળાના દરવાજા ઉપર લગાવવા માટે ચુંમાલીસ પોસ્ટર તૈયાર કર્યા. જેનો વિષય છે ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સ્થાપત્ય છે. દરેક પોસ્ટરમાં ઉપરના ભાગે ફોટો, નીચે તેના વિશેની માહિતી અને નીચે વિકિપિડિયાનો ક્યુચાર કોડ મુકેલ છે. આ રીતે દરેક પોસ્ટર તૈયાર કરી શાળાના દરેક દરવાજા ઉપર લગાવેલ છે.

મૂલ્યાંકન :

- વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય સંસ્કૃતિને સરળતાથી સમજું શકે.
- વિદ્યાર્થીઓને ભારતીય સંસ્કૃતિ/સ્થાપત્ય/કાંતિકારીઓ/સમાજસુધારકો વિશે એક સાથે જાણવા સમજવા મળે.
- વિદ્યાર્થીઓને ભારતીય સ્થાપત્યના પ્રાચીન ઇતિહાસની જાણકારી મળે.

પરિણામ :

- વિદ્યાર્થીઓ જાતે પોસ્ટર વાચતા થયા અને તેને જોઈ સ્થાપત્યને પણ સમજતા થયા
- વિદ્યાર્થીઓ અંદરો-અંદર ગૃહપમાં પોસ્ટર જોઈ સંસ્કૃતિ અને સ્થાપત્ય વિશે પ્રશ્નોત્તરી કરતા થયા
- આ પ્રશ્નોત્તરી વિદ્યાર્થીઓ પ્રાર્થના સભામાં રજૂ કરતા થયા

ઉપયોગિતા

બધાજ ધોરણના વિદ્યાર્થીઓ અને શાળા, કલસ્ટર કક્ષાએ ઉપયોગી બની શકે.

વર્તમાન સ્થિતિ :

- આ ઇનોવેશનની વર્તમાન સ્થિતિ જોઈએ તો ભારતીય સંસ્કૃતિ/સ્થાપત્ય/કાંતિકારીઓના ગૌરવપૂર્ણ ઇતિહાસના ૪૪ પોસ્ટર તૈયાર કરેલ છે. • આ પોસ્ટરમાં ફોટો તેનું લખાણ અને ક્યુચાર કોડ મુકેલ છે. • આ પોસ્ટરો શાળાના દરેક દરવાજા ઉપર લગાવેલ છે. જેથી વિદ્યાર્થીઓ આવતા-જતા જોઈ શકે, વાંચી શકે અને સરળતાથી સમજું પણ શકે.

ઇનોવેશનનું નામ : વાંચન-લેખનનું સાહિત્ય નિર્માણ કરી જૂથ કાર્ય દ્રારા ઉપચારાત્મક કાર્ય કરવું

ઇનોવેટરનું નામ : ડૉ. પિંડમભાઈ ઈશ્વરભાઈ ભડાણીયા હોદ્દો : મ. શિક્ષક વિભાગ : પ્રાથમિક

શાળાનું નામ : શ્રી ખમીસાણા-૧ પ્રા. શાળા કલસ્ટર/ક્યુડીસી : સુરેણ્ણનગર- ૫

મો. નંબર : ૮૪૮૮૬૮૪૮૨૧   **ઇ-મેઇલ આઈડી :** bhadaniyavikram66@gmail.com

નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : સાંપ્રત પિખયો (FLN, NIPUN BHARAT)

નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત

નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : ૦૧-૦૮-૨૦૨૩

નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : અંદાજિત છ મહિના

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો : ૧. સીઆરસી તરીકે શાળા મુલાકાત દરમયાન શાળામાં ઘણા વિદ્યાર્થીઓમાં વાચન લેખનની કચાશ જોવા મળી. ૨. શિક્ષક તરીકે ખમીસાણા ૧ પ્રાથમિક શાળામાં જોડાતા વર્ગના મોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓમાં વાચન-લેખનની કચાશ જોવા મળી

- દેશુંથી :**
૧. વાચન-લેખન માટેનું સાહિત્યનું નિર્માણ કરવું.
  ૨. વિદ્યાર્થીઓમાં વાચનની કચાશ દૂર કરવી.
  ૩. વિદ્યાર્થીઓમાં લેખનની કચાશ દૂર કરવી

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :

વાચન અને લેખનનું સોશ્યલ મિડિયામાં ઘણું સાહિત્ય મળી રહે છે. પરંતુ જરૂરિયાત મુજબ અને પદ્ધતિસરના ઉપચારાત્મક કાર્ય થઈ શકે તે માટે જાતે જ સાહિત્યનું નિર્માણ કરવાનું વિચાર્યું. તે માટે સોશ્યલ મિડિયામાં મળતા સાહિત્યનો અભ્યાસ કરી તેનો સંદર્ભ સાહિત્ય તરીકે ઉપયોગ કરી અલગ અલગ કાર્ડ બનાવવામાં આવ્યા. જેમાં જે તે મૂળાક્ષરને લગતા શબ્દો પણ મહાવરા માટે મૂકવામાં આવ્યા. આમ વાચન અને લેખન માટેનું સાહિત્ય નિર્માણ કરવામાં આવ્યું.

મૂલ્યાંકન :

ખમીસાણા ૧ પ્રાથમિક શાળામાં વાચન લેખનના ઉપચારાત્મક કાર્ય માટે ધોરણે ૬ ના વિદ્યાર્થીઓની નિર્દાનાત્મક કસોટી લેવામાં આવી. નિર્દાનાત્મક કસોટીના પરિણામના આધારે અલગ અલગ જૂથ બનાવવામાં આવ્યા. આ જૂથમાં FLN સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરેલ એક એક વિદ્યાર્થીને ટુકડી નાયક તરીકે મૂકવામાં આવ્યા. જેમાં જે જૂથ જે કાર્ડમાં પહોંચ્યો હોય તેનું વાચન અને લેખનનું કાર્ય દરરોજ એક કલાક કરાવવામાં આવ્યું. જેથી વિદ્યાર્થીઓ પદ્ધતિસર રીતે આગળ વધતા જોવા મળ્યા.

પરિણામ : -વાચન-લેખનનું સાહિત્યનું નિર્માણ થયું. -વિદ્યાર્થીઓ જૂથ પદ્ધતિ આધારિત શિક્ષણ કાર્ય મેળવતા થયા. -બાળકોનું વ્યક્તિગત ઉપચારાત્મક કાર્ય શક્ય બન્યું -બાળકો જેટલું આવડે છે ત્યાંથી આગળ વધતા થયા.

ઉપયોગિતા આ નવતર પ્રયોગ રાજ્યની તમામ શાળા કે જ્યાં વાચન-લેખનમાં કચાશ ધરાવતા વિદ્યાર્થીના ઉપચારાત્મક કાર્ય માટે ઉપયોગી છે.

વર્તમાન સ્થિતિ :

આ પ્રયોગ ખૂબ ઉપયોગી છે. બાળકોને વૈજ્ઞાનિક ઢબે ઉપચારાત્મક કાર્ય કરાવી શકાય છે. જૂથ કાર્ય પદ્ધતિથી થતા ફાયદાનો લાભ લઈ ઉપચારાત્મક કાર્ય શક્ય બને છે. તેમજ સાથી-શિક્ષણ પદ્ધતિનો પણ મહંગઅંશે ઉપયોગ થયેલ છે

ઇનોવેશનનું નામ : ચાલો, કોણ કરશે ?

ઇનોવેટરનું નામ : ગોસ્પામી મીરાબેન રમણીકગીરી હોદ્દો : મ. શિક્ષક વિભાગ : પ્રાથમિક

શાળાનું નામ : શ્રી પે. સેન્ટર શાળા નં. ૭ કલસ્ટર/ક્યુડીસી : શ્રી પે. સેન્ટર શાળા નં. ૩ વઢવાણ

ખો. નંબર : ૮૮૨૫૪૮૮૦૦૨૮ ઈ-મેઈલ આઈડી : mayurisgoswami@gmail.com

નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : સહ અભ્યાસસિક પ્રવૃત્તિઓ દ્રારા સર્વાગી પિકાસ

નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત

નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : સતતી શરૂઆતથી ૨૦૨૩

નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : સતત ચાલુ

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો : એવા બાળકો જે શાળામાં નવા આવ્યા હોય એટલે કે બાળકો જ્યારે શાળાએ પહેલીવાર આવે છે ત્યારે તે બાળકો પોતાની જાતને અસુરક્ષિત અનુભવતા હોય છે, એટલે તેઓ શાળાના વાતાવરણમાં કે વર્ગના વાતાવરણમાં સારી રીતે જોડાઈ શકતા નથી. કોઈ પણ પ્રવૃત્તિમાં તેઓ ભાગ લેતા નથી. બાળકોને શાળામાં મજા ન આવવાથી તેઓ શાળાને બદલે ધરે રહેવાનું પસંદ કરે છે. આથી બાળકો શૈક્ષણિક કાર્યમાં પાછળ રહી જાય છે.

દેશુંઓ : * બાળક શાળાના અને વર્ગના વાતાવરણથી પરિચિત થાય * બાળક પોતાની જાતને સુરક્ષિત અનુભવી શકે * બાળક ધરે રહેવાની બદલે આનંદિત થઈને શાળાએ આવે * બાળક શિક્ષણ પ્રત્યે અને શાળા પ્રત્યે તત્પરતા દાખવે * બાળકનો માનસિક વિકાસ થાય તે મજ બાળકની તર્ક શક્તિ, અવલોકન શક્તિ અને નિર્ણય શક્તિ વિકસે

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન : બાળક પહેલીવાર શાળાએ આવે ત્યારે તે મને શાળામાં વર્ગખંડમાં અસુરક્ષા અનુભવે છે આથી શાળામાં અને વર્ગખંડમાં બાળકની રસ રૂચિ પ્રમાણે જુદી જુદી રમતો બનાવવામાં આવી છે જેમ કે કલર મેચિંગ, દિશા નિર્દ્દેશન, આકારો જોડવા, ચિત્ર પર દીવાસળી ઓલગાડવી, ઈયળ નાચિત્રના મોઢામાં વસ્તુ નાખવી, તે મજ શિક્ષકના નિર્દેશનન મુજબ પ્રવૃત્તિ કરવી વગેરે જુદી જુદી રમતો બાળક પાસે રમાડવી.

મૂલ્યાંકન : * બાળકો જે શાળામાં નિરસતા અનુભવે છે જે શાળાની કે વર્ગની કોઈ પણ પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લેતો નથી તેવા બાળકોને આરમતો રમાડી શકાય છે. આ જુદી-જુદી રમતો રમાડીએ શાળા અને શિક્ષણ પ્રત્યે તત્પરતા લાવી શકાય છે. એ ઉપરાંત બાળકોનો માનસિક વિકાસ થાય છે એ ઉપરાંત તર્ક શક્તિ અવલોકન શક્તિ અને નિર્ણય શક્તિ વિકસે છે.

પરિણામ : * બાળવાટિકા અને નીચલા ધોરણમાં ગેરહાજરીનું પ્રમાણે વધારે રહેતું હતું પણ આ નવતર પ્રયોગ બાદ ગેરહાજરીનું પ્રમાણ ઘટી રહ્યું છે. * બાળકો આનંદ અને નિર્ભયતાથી શાળાએ આવે છે અને રસ પૂર્વક દરેક શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લે છે. * આ પ્રવૃત્તિ વ્યક્તિગત જીથમાં અને સામુહિક રીતે પણ કરાવી શકાય છે આ પ્રવૃત્તિ બાળકો બાળકોથી અને બાળકો શિક્ષક થી નજીક આવ્યા છે. * બાળકોની તર્ક શક્તિ અવલોકન શક્તિ અને નિર્ણય શક્તિમાં વધારો થયો છે. * બાળકો ત્વરિત નિર્ણય લેતા શીખ્યા છે.

ઉપયોગિતા : આ નવતર પ્રયોગ બાળવાટિકા અને નીચલા ધોરણમાં ખાસ લાગુ પાડી શકાય છે

- * જે બાળકો અનિયમિત શાળાએ આવે છે
- * શાળામાં આવીને કંટાળો આવે છે એવા બાળકો માટે
- * શાળાના પ્રિય બાળકો માટે
- * જે બાળકો માં આત્મવિશ્વાસ નો અભાવ હોય તેવા બાળકો માટે પણ આ પ્રયોગ ખૂબ જ અસરકારક પુરવાર થશે.

વર્તમાન સ્થિતિ :

હાલ 'ચાલો, કોણ કરશે?' એ પ્રયોગ ખૂબ સફળ નીવડ્યો છે

* બાળકો હોંશે હોંશે આ પ્રવૃત્તિમાં જોડાય છે અને ગેરહાજરીના પ્રમાણ માં પણ ઘટાડો જોવા મજબૂયો છે.

District Level
Educational Innovation Festival 2023-24

ઇનોવેશનનું નામ : શ્રી અન્ન (MILLETS) નું મહત્વ

ઇનોવેટરનું નામ : યોગેશકુમાર મકનજીભાઈ ગામીત હોદ્દો : મ. શિક્ષક વિભાગ : માદ્યમિક

શાળાનું નામ : શ્રી ડી.એન.ટી.હાઇસ્કૂલ કલસ્ટર/ક્યુડીસી : જોરાવરનગર

ખો. નંબર : ૯૮૭૯૮૫૫૩૭૭ ઈ-મેઇલ આઈડી : ygamt96@gmail.com

નવતર પ્રથોગની કેટેગરી : સાંપ્રત વિષયો, સહ અભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા સર્વાગી વિકાસ

નવતર પ્રથોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : સામુહિક

નવતર પ્રથોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : માર્ચ - ૨૦૨૩

નવતર પ્રથોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : ૬ માસ

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો :

ભારત સરકાર INTERNATIONAL MILLETS YEARS-2023 ની ઉજવણી સાથે અધ્યક્ષ અને તેનું નેતૃત્વ કરી રહ્યું છે. વિદ્યાર્થી MILLETS શ્રી અન્ન ની ઓળખ, સ્વાસ્થ્ય, આર્થિક, સામાજિક, નાના ઐન્ડ્રો ક્રાંતિક વિજ્ઞાન, સામાજિક વિજ્ઞાન, અર્થશાસ્ત્ર, પર્યાવરણ વિષય ના મુદ્દાઓ સરળતા થી સમજી શકે

દેખુંઓ : રાજ્ય ના પાયામાં જયારે (બાળક) વિદ્યાર્થી હોય ત્યારે તે સશક્ત તંદુરસ્ત અને સ્વસ્થ હોય એ પ્રાથમિક જરૂરિયાત નવી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ શારીરિક સ્વાસ્થ્ય અભ્યાશકમ સાથે સલબ્ઝ કરવાની પહેલ છે. વેશિક વિચારોનું વિનિમય, સંશોધન, વિકાસ તે મજ વેપારને પ્રોત્સાહન ની સમજ કેળવશે. IMY23 ભારત વિશનો સૌથી મોટો બાજરી (શ્રી અન્ન) નો ઉત્પાદક દેશ છે.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન : વિદ્યાર્થી ખાસ, ધોરણ ૮ અને ૧૦ *MILLETS* શબ્દ થી અજાણ હતા. શ્રી અન્ન નાના મોટા દાણા વાળા અનાજ (બરછટઅનાજ). બાજરી નાના બીજ વાળી ઘાસની વિવિધ જાતો નો ઉલ્લેખ કરે છે. મોટી બાજરી, કિંગર બાજરી, રાગી, રાજગરો, જીવાર મહત્વશું છે. તેનો આહાર માં ઉપયોગ કરવાથી સ્વાસ્થ્ય સુધરે, શારીરીક તંદુરસ્તી રહે રાષ્ટ્રીય ભાવના કેળવે. આ માટે દરેક વિદ્યાર્થી ચિત્ર, નિબંધ, નાટક, અહેવાલ લેખન વક્તવ્યદ્વારા માહિતગાર કરવા.

અભ્યાસકાર્યક્રમ : શાળા માં ૧૨૦ થી વધુ વિદ્યાર્થીઓની રીસેશ દરમાન પોતાના આહારમાં (LUNCH BOX) માં શ્રી અન્ન MILLETS થી બનાવેલ વાનગી બાજરી નો રોટલો, મિક્સ ફણગાવેલ મગ-ચણા, સામો થી બનાવેલ પિચડી લાવે છે. શિક્ષક દ્વારા અવલોકન કરવામાં આવ્યું- ચિત્ર સ્પર્ધા, નિબંધ લેખન, અહેવાલ દ્વારા, નાટક દ્વારા સ્વાસ્થ્ય, બાજરીના (શ્રી અન્ન) પોષકતત્વો, પર્યાવરણ આર્થિક ફાયદા, ભારત નીવર્તમાન અને બુતકાળ ના વણો માં નિકાસના આંકડાકીય માહિતી ગ્રાફ દ્વારા ધોરણી ૧/૧ રના વિદ્યાર્થી વર્ણન દ્વારા યોગ્યનંબરપ્રમાણપત્ર ઇનામ આપી પ્રોત્સાહિત કરવા.

ક્રમ	મુખ્ય મુદ્દા ને આધારે વિદ્યાર્થીની સંખ્યા	પ્રવે	પદ્ધી
૧	આર્થિક, રાષ્ટ્રીય, અર્થશાસ્ત્ર, સામાજિક અન્ન મહત્વ MILLETS	૧૨	૨૦૫
૨	શ્રી અન્ન ના પ્રકાર નાના-મોટા દાણાના અનાજ, GI રેસીયો, વિજ્ઞાનમા મહત્વ	૨૫	૧૬૦
૩	આહાર માં રોજનું સ્થાન, ઉપયોગ, સહકૃતુંબ, ભારત સરકાર ના બજેટ મા સ્થાન. આજાણકારીકેટલા વિદ્યાર્થીને	૧૫	૨૦૫

ઉપયોગિતા : INTERNATIONAL MILLETS YEAR 2023 બાજરી ઉત્પાદનમાં વધારો કરવા માટેનું દબાણ ટકાઉ વિકાસ માટે વર્ષ ૨૦૩૦ એજન્ડા માં ફાળો આપશે. બાજરી નું વધુ ઉત્પાદન નાના ઐન્ડ્રો, નાના વેપારી, કૃષિ યુનિવર્સિટી. નવા ૫૦૦ સ્ટાર્ટઅપ, ભારતીય મહિલા યુવાનોને નોકરીની તકો પૂરી દર્દી સમિત આહર મા મહત્વ ભોજન MILLETS થી બનાવેલ વાનગી. ભારત ના દરેક નાગરિક ની ભોજન ની થાળી માં આવશે. સુકી ખેતી માટે વૈકલ્પિક ઓછા વરસાદ મા ૬૫ થી ૭૦ દિવસ મા અનાજ શ્રી અન્ન થઈ શકે. પાણી વરસાદ નું પ્રમાણ ઓછું ત્યાં વધુ ઉપયોગી બનશે.

પર્તભાન સ્થિતિ : હાલ કિવિઅબારા, ચિત્રો, નિબંધ G20 સમિતલોજન માં MILLETS થી બનેલ વાનગી આપવી ઓન લાઈન MY GOV વેબ પરાહાર કોમ્પ્લીટેશનમાં ભાગ પરિવાર ના સભ્યલઈ શકે માહિતગાર કરવાનું કાર્ય મિલેટ થી ઢોસા. ઈડલી, પિંગા, લાડુ, સીરો, સલાદ મિક્સ જેવીવાનગી બનાવી વિદ્યાર્થી, ગ્રામ પંચાયત, નગરપાલિકા, શાળા, સહ ભાગીદારબની કરશે. ભારત સરકાર અધ્યક્ષ પદે હોવાથી દરેક ભારતીય નાગરિક શ્રી અન્ન વર્ષ મા ઉત્સાહ થી ભાગ લઈ Milllet થી બનાવેલ વાનગીનો ઉપયોગ કરશે. આપની ભોજન ની થાળી મા શ્રી અન્ન નું સ્થાન નિશ્ચિત બનાવશે.

ઇનોવેશનનું નામ : હસ્તકલા દ્રારા પ્રાચીન લોકકલા આભૂષણ વારસો

ઇનોવેટરનું નામ : તેજલબેન કે. મહેતા

હોદ્દો : અધ્યાપક **વિભાગ :** પ્રશિક્ષણ સંસ્થા

શાળાનું નામ : શ્રીમતી સદગુણાબેન સી.યુ.શાહ અધ્યાપન મંદિર, વઢવાણ કલસ્ટર/ક્યુડીસી : વઢવાણ

ખોલ્દો નંબર : ૯૯૨૫૪૮૭૭૦૦૧

ઈ-મેઇલ આઈડી : mehtatejal1971@gmail.com

નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : સહઅભ્યાસિક પ્રવૃત્તિ દ્રારા સર્વાંગી શિક્ષણ

નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : સામુહિક

નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : જુલાઈ ૨૦૨૩

નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : ૬ મહિના

સામસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો : પ્રશિક્ષણાર્થીઓએ પ્રવેશોત્સવ દરમિયાન રજૂ કરેલ ફૂટિ માટે કાગળ માંથી આભૂષણો બનાવ્યા હતા આવા આભૂષણો કાયમી ઉપયોગી બની રહે તેવા ન બને? પ્રશિક્ષણાર્થીઓના આ વિચારોને વેગ આપવા શિક્ષણમાં સાથે સાંકળી નવતર પ્રયોગ રૂપે બનાવવા માટે પ્રોત્સાહિત થયા

દૈનિકો : ઊન, કાગળ, મોતી, કાચ, દોરા વગેરેમાંથી કલાત્મક આભૂષણો બનાવવા. પ્રશિક્ષણાર્થીઓની સર્જનાત્મક અને કલાકારીઓનો વિકાસ કરે. • હસ્તકલાનો ભાતીગળ વારસો છે તે જાણી પ્રશિક્ષણાર્થી તેનું જતન કરતા શીખે. • હસ્તકલાનો ઉપયોગ પર્યાવરણ વર્ગખંડ અને ઘરમાં કરે. • અન્યને પ્રશિક્ષિત કરી કલાત્મક નમૂનાના વેચાણ દ્વારા આર્થિક અર્થોપાર્જન કરે.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન : પ્રશિક્ષણાર્થીઓના આ કાર્યને નવતર પ્રયોગ રૂપે જુલાઈ મહિનાથી કાર્યરત છે સૌ પથમ પ્રશિક્ષણાર્થીઓ ને ટુકડીમાં સામાન વહેયણી કરી ઊનની ગોટીઓ બનાવતા શીખવામાં આવી ત્યારબાદ તેમની સહભાગીદારી થી દર અઠવાડિયે એક તાસ લઈ આવા વિવિધ આભૂષણો બનાવતા શીખવામાં આવ્યા. • શાળાના વિવિધ પ્રકલ્પમાં ભાગીદારી નોંધાવીને વ્યક્તિગત ભાવોને કલાના માધ્યમથી રજૂ કરે છે. • વ્યક્તિગત બદલાવ માટે નૂતન તન અભિગમ સર્જન કરે છે. • તમામ વિષયના અનુસંધાનમાં પણ આવા વિવિધ નમૂના દ્વારા વિષયવસ્તુનું સ્પષ્ટીકરણ કરી શકાય. • કચ્છી સંસ્કૃતિના હસ્તકલાનો વારસો જાળવે છે. • બેટ સોગાદ આપવામાં ઉપયોગી બને છે શાળાના સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમોમાં કે ધાર્મિક પ્રસંગોમાં ઉપયોગી બની રહે છે. • આ બધી વસ્તુઓ બનાવવામાં પાછળ હશે એવો છે કે સમયની બચત સાથે નજીવા ખર્ચમાં શાળા પરિવાર ઘર પરિવાર તથા લોકસમુદાયને ઉપયોગી વસ્તુઓ બનાવી શકાય છે.

મૂલ્યાંકન : • કાગળ, દોરા, કાચ, જરી, બોર્ડરમાંથી વિવિધ આભૂષણો બનાવે છે. • પ્રશિક્ષણાર્થીઓ ઓછા સમયમાં સમયનો સદઉપયોગ કરીને ધાણી બધી પ્રવૃત્તિઓ કરે છે. જોમાંથી હસ્તકલા કૌશલ્ય વિકસે છે. • આર્થિક બચત થાય છે. • દરેક ઝીણામાં ઝીણી વાતનું મહત્વ તથા કિંમત સમજે છે

પરિણામ : આ નવતર પ્રયોગથી વિષય શિક્ષણમાં પ્રાયોગિક કાર્યમાં તથા વિષયાંગ સ્પષ્ટતામાં લોકસંસ્કૃતિ ભાતીગળ વારસાની સમાજ કેળવવામાં સંકલ્પના સ્પષ્ટ થઈ વર્તમાન સ્થિતિ સારી છે મોટાભાગની પ્રશિક્ષણાર્થીઓ રસ રૂચિપૂર્વક આવી વસ્તુઓના નિર્માણ કાર્યમાં સક્રિય ભાગ લે છે.

ઉપયોગિતા : • જુદા જુદા વિષય વસ્તુના અનુસંધાનમાં આવા આભૂષણો નમૂના બનાવીને સ્પષ્ટીકરણ કરી શકાય છે. • ઊન, દોરા, કાગળ, કાચ વગેરે વસ્તુઓમાંથી વિવિધ ડિઝાઇનનાં હાર, બુટી, બંગડી, ટીકા બનાવી ઉપયોગ કરી શકાય. • લાંબા સમય સુધી આ વસ્તુઓને વિવિધ પ્રસંગોમાં ઘર પરિવારના સભ્યો કે અન્ય મિત્રો દ્વારા ઉપયોગમાં લઈ શકાય છે. • સમગ્ર ગુજરાત રાજ્યની ઓળખ ગુપ ઉત્સવ નવરાત્રીમાં આ ઉપયોગમાં લઈ શકાય છે. • વિવિધ સામાજિક, ધાર્મિક પ્રસંગોમાં ઉપયોગમાં લઈ શકાય છે.

વર્તમાન સ્થિતિ : આ નવતર પ્રયોગથી વિષય શિક્ષણમાં પ્રાયોગિક કાર્યમાં તથા વિષયાંગ સ્પષ્ટતામાં લોક સંસ્કૃતિ ભાતીગળ વારસાની સમાજ કેળવવામાં સંકલ્પના સ્પષ્ટ થઈ. વર્તમાન સ્થિતિ સારી છે મોટાભાગની પ્રશિક્ષણાર્થીઓ રસરૂચિ પૂર્વક આવી વસ્તુઓના નિર્માણ કાર્યમાં સક્રિય ભાગ લે છે.

ઇનોવેશનનું નામ : રચનાત્મક મૂલ્યાંકન રચનાત્મક રીતે
ઇનોવેટરનું નામ : પંચાલ નીતિનકુમાર ભરતકુમાર હોદ્દો : મ. શિક્ષક વિભાગ : પ્રાથમિક
શાળાનું નામ : શ્રી સાચલા પે.સે.શાળા-૧   **કલસ્ટર/ક્યુડીસી :** સાચલા
ખો. નંબર : ૯૪૨૭૫૮૮૮૭૮   **ઈ-મેઇલ આઈડી :** nitinpanchal8049@gmail.com
નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન, શૈક્ષણિક પ્રક્રિયામાં ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ
નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત
નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કર્યારથી કરવામાં આવેલ છે : જૂન-૨૦૨૩ થી
નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : જૂન-૨૦૨૩ થી ચાલુ

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો : ધોરણ 6 થી 8 માં વિદ્યાર્થીઓમાં અધ્યયન નિષ્પત્તિઓના સિદ્ધિના મૂલ્યાંકન હેતુ રચનાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રક-1 ભરવામાં આવે છે. જેમાં શિક્ષક અધ્યાપન પ્રક્રિયા દરમ્યાન વિદ્યાર્થીમાં જેતે અધ્યયન નિષ્પત્તિ સિદ્ધ થઈ છે કે નહીં તેનું મૂલ્યાંકન કરી પત્રકમાં X, ?, ✓ ની નિશાની કરે છે. અને સત્રના અંતે તેની ગણતરી કરી ગુણ મૂકે છે. પણ આ રીતે મૂલ્યાંકનમાં ઘણી ક્ષતિ રહેવાની શક્યતા છે. રચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરવામાં પડતી મુશ્કેલી. -અન્ય શિક્ષકોના અનુભવ

છેત્રાં : રચનાત્મક મૂલ્યાંકન યોગ્ય રીતે થાય,
અધ્યયન નિષ્પત્તિ સિદ્ધ થઈ છે કે નહીં તેની જાણ થાય

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન : આ નવતર પ્રયોગ ધોરણ 6 થી 8ના વિદ્યાર્થીઓ પર કરવામાં આવેલ છે. આ ઇનોવેશન અંતર્ગત રચનાત્મક મૂલ્યાંકન યોગ્ય રીતે થાય તે હેતુથી નક્કી કરેલ અધ્યયન નિષ્પત્તોની GOOGLE QUIZ લેવામાં આવે છે. વિદ્યાર્થીઓ �GOOGLE QUIZ આપતાની સાથે જ તેમના ગુણ એક google sheet માં આવી જાય છે. Google sheet માંથી આ ગુણ અન્ય એક શીટમાં જાય છે જ્યાં. તેમણે મેળવેલ ગુણના આધારે રચનાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રકમાં X, ?, ✓ ની નિશાની આપો આપ થઈ જાય છે તેમજ તેને આધારે ગુણની ગણતરી પણ થાય છે

મૂલ્યાંકન : વિદ્યાર્થીઓના મૂલ્યાંકનના ગુણ વિદ્યાર્થી અને શિક્ષક બંનેને મળતાં હોવાથી વિદ્યાર્થી પોતાનાથી થયેલી ભૂલ જાતે જ સમજી શકે છે. -જે તે activity કરવાયા પછી તરત જ તેનું મૂલ્યાંકન થતું હોવાથી તરત જ તેની નોંધ રચનાત્મકપત્રકમાં થતાં તે auto update થાય છે જેથી રચનાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રક અધ્યયનની સાથે update થતું રહે છે.

પરિણામ : -Google quiz દ્વારા મૂલ્યાંકન થતું હોવાથી વિદ્યાર્થીઓ ઉત્સાહપૂર્વક કસોટી આપે છે.
-વિદ્યાર્થીઓના મૂલ્યાંકનના ગુણ વિદ્યાર્થી અને શિક્ષક બંનેને મળતાં હોવાથી વિદ્યાર્થી પોતાનાથી થયેલી ભૂલ જાતે જ સમજી શકે છે.
-જે તે activity કરવાયા પછી તરત જ તેનું મૂલ્યાંકન થતું હોવાથી તરત જ તેની નોંધ રચનાત્મકપત્રકમાં થતાં તે auto update થાય છે જેથી રચનાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રક અધ્યયનની સાથે update થતું રહે છે.
-રચનાત્મક મૂલ્યાંકનમાં આત્મલક્ષીતા ઘટે છે.

ઉપયોગિતા

- રચનાત્મક મૂલ્યાંકન યોગ્ય રીતે થાય છે.
- રચનાત્મક મૂલ્યાંકનમાં અધ્યયન નિષ્પત્તિનું મૂલ્યાંકન યોગ્ય રીતે થાય છે.
- શિક્ષકને પણ મૂલ્યાંકન તેમજ પત્રક ભરવામાં સરળતા રહે છે.
- વિદ્યાર્થીને પણ પોતાના જે તે અધ્યયન નિષ્પત્તિના ગુણ જાણવા મળે છે.

વર્તમાન સ્થિતિ :

ઇનોવેશન continue છે.
ફિલોગ્રાફ વીડિયો લીક યુ આર કોડ નવતર પ્રયોગ ની પ્રક્રિયા નો વિડીયો

ઇનોવેશનનું નામ : ગમ્ભેર સાથે ગણિત

ઇનોવેટરનું નામ : મોરી છરપાલસિંહ દીપસંગબાઈ હોદ્દો : મ.શિક્ષક વિભાગ : પ્રાથમિક

શાળાનું નામ : શ્રી પે.સેન્ટર શાળા નં.૩ કલસ્ટર/ક્યુડીસી : સાચલા-૩

ખો. નંબર : ૮૭૨૭૦૮૪૩૫૮ ઈ-મેઇલ આઈડી : moriharpalsinh791@gmail.com

નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : સાંપ્રત પ્રવાહો, FLN, નિપુણ ભારત

નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત

નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : જુન ૨૦૨૨ થી

નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : ૧ વર્ષ ૩ માસ

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશનના કારણો :

ગણિત વિષયનો મહાવરો ઓછો હોવાથી બાળકો ગણિત વિષય પ્રત્યે અદુચી ધરાવે છે વિષયમાં કચાશ આવે છે કચાસ ના કારણે વિષયનું જ્ઞાન ઓછું રહે છે. ધીમે ધીમે તે વિષય અધરો લાગવા લાગે છે.

- કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :**
- ❖ બાળકની ગણિત વિષય પ્રત્યે રૂચિ વધે.
  - ❖ બાળકની જિજ્ઞાસા વૃત્તિ વધે
  - ❖ બાળક વહેવારુ કોચિડા ઉકેલતા શીખે.
  - ❖ બાળકને વિષય પ્રત્યે અભિરૂચિ વધે.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન : વિવિધ ગણિતના TLM, ગણિત વિષય વિદ્યાર્થીને ટીએલએમ નો ઉપયોગ કરી શીખવવામાં આવતો. ટીએલએમ વિદ્યાર્થીને જાતે આપી તેનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવતું વિદ્યાર્થી તેની મદદથી વિવિધ ટી એલ એમ બનાવતા અને રસપૂર્વક અભ્યાસ કરતા હતા એફ એલ એન અને નિપુણ ભારત અંતર્ગત અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત ગણિત વિષય શીખવવામાં આવે છે

મૂલ્યાંકન : વિવિધ પ્રવૃત્તિ દ્વારા વિવિધ રમતો દ્વારા વિદ્યાર્થી કેટલું જ્ઞાન મેળવે છે. તે દર 15 દિવસે મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે છે. બાળક આગળ કેટલું શીખ્યા બાળક ની કચાસ ના આધારે બાળક ની સ્થિતિ જાણવા આવે છે.

પરિણામ :

- ❖ 2021/22 માં કોરોના ના કારણે ગણિત વિષય પ્રત્યે 80% બાળકો રસ ધરાવતા નહતા.
- ❖ આનવતર પ્રયોગથી હાલના હાલ શાળાના 90% વિદ્યાર્થી રસ પૂર્વક ગણિત વિષય શીખે છે.

ઉપયોગિતા ધોરણ 1 થી 5 ના તમામ વિદ્યાર્થીઓને લાગુ પાડી શકાય છે. વિદ્યાર્થીને વિવિધ પ્રવૃત્તિ અને વિવિધ ટીએલએમનો ઉપયોગ કરવાથી બાળક સરળતાથી યાદ રાખી શકે છે બાળક જાતે ટીએલએમ નો ઉપયોગ કરી પુનરાવર્તન કરી શકે છે. જેથી વારંવાર પુનરાવર્તન કરાવવાથી બાળક ગણિત જેવા અધરા વિષય પણ સરળતા થી રસ લઇ શકે છે.

પર્તમાન સ્થિતિ :

બધા વિદ્યાર્થી ગણિત વિષય રસ પૂર્વક શીખતા થયા છે.

ઇનોવેશનનું નામ : Let's do it, learn it

ઇનોવેટરનું નામ : ગીરીશકુમાર ઝ્યેરભાઈ રાહોડ

હોદ્દો : મ. શિક્ષક **વિભાગ :** પ્રાથમિક

શાળાનું નામ : જુના જસાપર પ્રા. શાળા

કલસ્ટર/ક્યુડીસી : સાચલા - ૨

ખો. નંબર : ૮૭૨૩૧૮૮૫૩૧

E-મેઈલ આઈડી : gjrathod83@gmail.com

નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : પિષ્યવસ્તુ પેડાગોજી આધારિત

નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત

નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : જુલાઈ ૨૦૨૩ થી

નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : વર્ષ ૨૦૨૩

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશનના કારણો : અંગ્રેજી વિષય પ્રત્યે સામાન્ય રીતે વિદ્યાર્થીઓમાં અણગમો જોવા મળતો હોય છે. આ નવતર પ્રયોગની શરૂઆત વર્ષ 2023'24માં જુલાઈ મહિનામાં પ્રથમસત્ર થી કરવામાં આવી. વિદ્યાર્થીઓ રસૃચિપૂર્વક ધ્યાન આપે તો અંગ્રેજી વિષયમાં પણ આનંદ દાયક માહોલ આપી શકાય છે. આ બાબતોને ધ્યાને લઈ વિવિધ મોડેલ દ્વારા જે તે મુદ્દાનો અભ્યાસ કરે તેવું આયોજન કર્યું.

- છેત્રાં :**
- બાળકોને અંગ્રેજી વાંચન કરવાની પ્રેરણા મળે.
  - બાળકો ડિયા દ્વારા શિક્ષણ મેળવે.
  - પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી પ્રવૃત્તિમય બને.
  - અંગ્રેજી ભાષા શિક્ષણ રુચિપૂર્ણ બને.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :

અંગ્રેજી વિષયના વિવિધ મોડેલ દ્વારા જેમાં વિદ્યાર્થીઓ જાતે ડિયા દ્વારા જે તે મુદ્દાનો અભ્યાસ કરે તેવું આયોજન કર્યું. અંગ્રેજી વિષયના તાસ તેમજ અન્ય સમયે વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી મોડેલ આપી માર્ગદર્શકની ભૂમિકામાં રહી શીખવવાનું શરૂ કર્યું. વિદ્યાર્થીઓ જાતે ડિયા દ્વારા શીખતા થયા તેના કારણે તેઓ રસપૂર્વક પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લેતા થયા.

મૂલ્યાંકન :

અંગ્રેજીના મોડેલની મદદથી વિદ્યાર્થીઓ સરળ નાના વાક્યો રજુ કરતા થયા. પોતાના પર્યાવરણમાં જોવા મળતા અંગ્રેજીના કેટલાક શબ્દો, સરળ નાના વાક્યો વગેરેનું વાંચન કરતા થયા. વિદ્યાર્થીઓ અંગ્રેજી વિષય પ્રત્યે રસપૂર્વક ધ્યાન આપતા થયા.

પરિણામ :

મારી શાળામાં ધોરણ ૬ માં કુલ ૮૭ વિદ્યાર્થીઓ છે જેમાં ૪૩.૨૯% જેટલો સુધારો જોવા મળેલ છે. એજ પ્રમાણે ધોરણ ૭ માં કુલ ૮૪ વિદ્યાર્થીઓ છે જેમાં ૫૩.૫૭% જ્યારે ધોરણ ૮ માં કુલ ૮૫ વિદ્યાર્થીઓ છે જેમાં ૪૪.૭૦% વિદ્યાર્થીઓમાં સુધારો જોવા મળેલ છે.

ઉપયોગિતા

વિદ્યાર્થીઓ અંગ્રેજી વિષય પ્રત્યે રસ લેતા થયા વિદ્યાર્થીઓ પોતાની આસપાસના પર્યાવરણમાં જોવા મળતા અંગ્રેજીના કેટલાક શબ્દો, સરળ નાના વાક્યો વગેરે વાંચતા થાય છે. અંગ્રેજી વિષય માટેની કેટલીક અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ સિદ્ધ કરવા માં સહાયરૂપ થાય છે. વિદ્યાર્થીઓમાં અંગ્રેજી વિષય માટેનો આત્મવિશ્વાસ જોવા મળે.

વર્તમાન સ્થિતિ :

વર્તમાન સ્થિતિમાં સમયાંતરે અંગ્રેજીના મોડેલ દ્વારા બાળકો અભ્યાસ કરે છે, મહાવરો કરે છે. વિદ્યાર્થીઓમાં ઉત્સાહ જોવા મળે છે તેમજ કાર્ય દ્વારા શીખી એની સંકલ્પના સિદ્ધ કરતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યામાં પણ વધારો જોવા મળે છે.

ઇનોવેશનનું નામ : મારો જન્મ દિવસ, મારું વૃક્ષ

ઇનોવેટરનું નામ : મુકેશભાઈ ધીરુભાઈ ઘોખિયા હોદ્દો : મ.શિક્ષક વિભાગ : માદ્યમિક

શાળાનું નામ : મોડેલ ડે સ્કૂલ વાંટાવરછ કલસ્ટર/ક્યુડીસી : સુદામાડા

ખો. નંબર : ૮૧૪૧૮૫૮૮૧૬ ઈ-મેઈલ આઈડી : mukeshdhoriya99@gmail.com

નવતર પ્રથોગની કેટેગરી : પર્યાવરણ જાગૃતિ

નવતર પ્રથોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : સામુહિક

નવતર પ્રથોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : જુલાઈ ૨૦૨૩

નવતર પ્રથોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : ૧૦ વર્ષ

સામસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો : શાળાપરિવારમાં વૃક્ષની અછતહોવી અને વિદ્યાર્થીઓ માં વૃક્ષારોપણ તેમ જ ગ્લોબલ લોર્મિંગ વિશે જાગૃતતા ની આદત પડે

હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ વૃક્ષારોપણ કરતા થાય. વૃક્ષ વાવી તેનું જતન કરતાં. વિદ્યાર્થીઓ માં પર્યાવરણ પ્રત્યે જાગૃતિ ફેલાય.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન : અમારી સ્કૂલમાં અભ્યાસ સાથે સાથે પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવે છે. જેમાં દરેક વિદ્યાર્થીઓ પોતાના જન્મ દિવસ નિમત્તે એક વૃક્ષ વાવવામાં આવે છે. જેથી અમારી સ્કૂલમાં 500 થી વધારે વૃક્ષો જોવા મળે છે. વૃક્ષથી સ્કૂલનું વાતાવરણ ખૂબ જ સરસ છે. પ્રકૃતિને સાથે જીવન જીવતા હોય તો અનુભવ થાય છે.

વૃક્ષની માવજત : -વૃક્ષને પાણી પાવું -વૃક્ષને છાણીયું ખાતર નાખવું -વૃક્ષની નુકશાન ન થાય તે માટે કાંટાની વાડ કરવી. -વૃક્ષની સમયસર દેખરેખ રાખવી.

વિદ્યાર્થીઓ અને વૃક્ષ સાથે સંબંધ : -વૃક્ષથી સ્કૂલનું વાતાવરણ ખૂબ સાઢું રહે છે. -વૃક્ષને વાવ્યા પણી તેને નાનું હોય ત્યાંથી મોટું થાય ત્યાં સુધી એને માવજત કરી તેનું ફળ તે છાયા તરીકે મેળવે છે. -આ પ્રવૃત્તિથી વિદ્યાર્થીઓ પોતાની જવાબદારીથી ભાન થાય છે. -આ પ્રવૃત્તિથી વિદ્યાર્થીઓ વૃક્ષનું મૂલ્ય અને જતન કરવું તે આ પ્રવૃત્તિઓથી શીખી શકાય છે.

વૃક્ષોનું પ્રમાણ : -જ્યારે સ્કૂલની શરૂવાત કરવામાં આવી હતી ત્યારે અમારી સ્કૂલમાં ઘણા ઓછા વૃક્ષો હતા પણ આ પ્રવૃત્તિથી અમારી સ્કૂલમાં વર્તમાનમાં વૃક્ષોનું પ્રમાણ પણ વધ્યું છે. -ઘણા વૃક્ષો મોટા પણ થયા છે જે સ્કૂલના સમય દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને બેસવામાં માટે પણ ઉપયોગી બને છે. -ચોમાસા દરમિયાન વૃક્ષો વાવવામાં આવે છે. જેનાથી અમારી સ્કૂલમાં વક્ષો ખૂબ વધતા જાય છે.

મૂલ્યાંકન :

-પર્યાવરણનું મહત્વ સમજ્યા -વક્ષો ના કાયદા જાણ્યા. -મહેનતનો ગુણ વિકસ્યો.

પરિણામ :

શાળાને શરૂઆતમાં લગભગ 50 વૃક્ષ હતા હાલની સ્થિતિમાં 500થી વધુ વૃક્ષો અને છોડ શાળા પરિસરમાં ખુશનુમાં અને તાજુ અનુભવ કરાવે છે તેમાં શાળા પરિશ્રમમાં ઓક્સિજનનું પ્રમાણ પણ વધી રહ્યું છે.

ઉપયોગિતા :

આ નવતર પ્રયોગ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ માં વૃક્ષોની વાવવું અને તેનું જતન કરતાં શીખ્યા છે જેથી શાળા પ્રેશરમાં ખુશનુમાં અને તાજુ અનુભવ કરાવે છે તેમાં શાળા પરિશ્રમમાં ઓક્સિજનનું પ્રમાણ પણ વધી રહ્યું છે

પર્તમાન સ્થિતિ :

District Level Educational Innovation Festival 2023-24

ઇનોવેશનનું નામ : સરળતાથી સંખ્યાજ્ઞાન

ઇનોવેટરનું નામ : દેરાસરી ગાયત્રીપ્રસાદ રમેશયંડ હોદ્દો : મ. શિક્ષક વિભાગ : પ્રાથમિક

શાળાનું નામ : શ્રી નવાગામ(થાન) પ્રા. શાળા કલસ્ટર/ક્યુડીસી : તરણેતર

ખો. નંબર : ૮૭૯૫૮૯૧૭૧૬ ઈ-મેઈલ આઈડી : kapilderasari@gmail.com

નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : સાંપ્રત પ્રવાહો(FLN)

નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત

નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : જુન ૨૦૨૨ થી

નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : ૧ વર્ષ

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો :

ધોરણ ૧ થી ૩ ના બાળકોને ૧૯૯૯ સુધી સંખ્યાજ્ઞાનમાં દશક સ્થાનને આધારે સંખ્યા ઓળખમાં ખૂબ મુશ્કેલી થઈ રહી હતી (જેમ કે 14 ને 24 કહી એ અથવા તો 45 ને 35 કહી એ) અથવા તો અત્યંત ધીમી ગતીએ શીખતાં હતા. અને સંખ્યાજ્ઞાનમાં આગળ વધી શકતા ન હતા.

છેત્રાંશો : ધોરણ ૧ થી ૩ ના બાળકો ૧૯૯૯ સુધી સંખ્યાજ્ઞાન શીખે, સંખ્યા ઓળખે અને તે મુજબ ગાણિતિક કિયાઓ કરી શકે.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :

આ પ્રયોગ અંતર્ગત સૌ પ્રથમ ૧ થી ૧૯૯૯ સુધી સંખ્યાજ્ઞાનને ૧ થી ૫, ૬ થી ૧૦, ૧ થી ૧૦, ૧૧ થી ૨૦, ૨૧ થી ૩૦ એમ વિવિધ એકમોમાં વિભાજીત કરવામાં આવ્યા અને તે મુજબ કમ નંબર ૧ થી ૩૬ સુધીનાં કમિક કાર્ડ તૈયાર કરવામાં આવ્યા. આ કાર્ડમાં બાળક એકમ મુજબ કમિક આગળ વધે અને સંખ્યાજ્ઞાન મેળવે તથા ખાસ કરીને વિશેષ બાબત એ છે કે નજીક - નજીક ના એકમોનાં કાર્ડને એવી રીતે જોડવામાં આવ્યા છે કે અગાઉનાં એકમોમાં શીખેલી બાબતોનું પુનરાવર્તન અને મહાવરો થાય અને નવા એકમ શીખતા જાય અને એક સાથે વધુ એકમો શીખવાનું ભારણ ન લાગે. આ કાર્ડને એકમ વાઇઝ વર્ગમાં ઘોડામાં ગોઠવવામાં આવ્યા છે જેથી બાળકો જાતે લઈને શીખી શકે અને મહાવરો કરી શકે.

મૂલ્યાંકન : આ પ્રયોગમાં તૈયાર કરવામાં આવેલા કાર્ડમાં થોડાક કાર્ડ પછી મૂલ્યાંકન માટે કાર્ડ આપેલ છે જેને આધારે બાળકોએ શીખેલી બાબતોનું આ પ્રયોગ અંતર્ગત સાહજિકતાથી મૂલ્યાંકન થઈ જાય છે. બાળક તે કાર્ડ સિદ્ધ કરે પછી જ આગળ વધી શકે છે.

પરિણામ :

શૈક્ષણિક વર્ષ 2022-2023 માં ધોરણ 2 માં કુલ 41 બાળકો હતા તેમાંથી વર્ષના અંતે 25 બાળકો ૧૯૯૯ સુધી, બીજા 5 બાળકો ૧૯૯૯ સુધી અને 3 બાળકો ૮૮ સુધી સંખ્યાજ્ઞાન શીખી ગયા. એટલે એમ કહીશકાય કે આ પ્રયોગને એકંદરે ૪૦% જેટલી સફળતા મળી.

ઉપયોગિતા :

આ પ્રયોગ ગુજરાત રાજ્યના કોઈપણ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ 1 થી 3 ના વિદ્યાર્થીઓ માટે કોઈપણ શિક્ષક ઉપયોગમાં લઈ શકે છે. સાથે સાથે અન્ય રાજ્યના શિક્ષકો પણ ત્યાંની સ્થાનિક ભાષામાં આ પ્રયોગ અમલમાં મૂકી શકે છે.

વર્તમાન સ્થિતિ :

હાલમાં ચાલુ શૈક્ષણિક વર્ષમાં (2023-2024) ધોરણ 1 અને 2 ના બાળકોમાટે મારી શાળા (શ્રીનવાગામથાનપ્રા. શાળા) માં આ પ્રયોગ ચાલુ છે.

ઇનોવેશનનું નામ : ICT દ્વારા પુસ્તકાલય સંચાલન
ઇનોવેટરનું નામ : પાઠક સંદિપકુમાર ચંદુભાઈ   **હોદ્દો :** મુખ્ય શિક્ષક વિભાગ : પ્રાથમિક
શાળાનું નામ : શ્રી નવાગામ(થાન) પ્રા. શાળા   **કલસ્ટર/ક્યુડીસી :** તરણેતર
ખો. નંબર : ૫૩૫૨૩૫૪૩૦૨   **ઈ-મેઇલ આઈડી :** sandippatpathak89@gmail.com
નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : શૈક્ષણિક પ્રક્રિયામાં ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ
નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત
નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : ૦૫/૦૩/૨૦૨૩
નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : કાર્યરત

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશનો :

શાળા વિકાસ યોજનામાં દર વર્ષે ચાર શિક્ષક ભાઈ બહેનોને પુસ્તકાલયની કામગીરી સૌંપવી પડતી શાળાની વધુ પડતી સંખ્યાને લીધે આ કામ કંટાળાજનક લાગતું. જેશે આ સમસ્યાનું નિરાકરણ ખૂબ જ જરૂરી હતું.

એતુઓ :

આખા વર્ષ દરમિયાન ચાર શિક્ષકોના સમયનો બચાવ બાળકોટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરે પુસ્તકાલય સંચાલનનું સરળીકરણ બાળકોદ્વારા આઈસીટીના માધ્યમથી પુસ્તકાલય સંચાલન.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :

ઇનોવેશનનો ઉપયોગી સામગ્રી: લેપટોપ, પ્રોજેક્ટર, પુસ્તકો, સ્ટીકર ઇનોવેશન કાર્યપદ્ધતિ : સૌપ્રથમ શાળા પુસ્તકાલયના તમામ પુસ્તકોને સર્કેદ સ્ટીકર લગાવી, કમ નંબર આપવામાં આવ્યા તે પુસ્તકોની યાદી શાળાના સ્વનિર્ભિત સોફ્ટવેરમાં લખી, શાળાના તમામ વિદ્યાર્થીઓને સ્ટુડન્ટ આઈડી આપવામાં આવ્યા. પુસ્તકનો નંબર તથા સ્ટુડન્ટ આઈડી નાખતા તરત જ પુસ્તકનું નામ અને વિદ્યાર્થીનું નામ આવી જશે. વર્ષો વર્ષ શિક્ષકે કે વિદ્યાર્થીએ કેટલા પુસ્તકો વાં ચ્યાનેજેન્ટ કરી શકતી મળી જશે.

મૂલ્યાંકન :

બાળકોને રૂબરૂ બોલાવી વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા જ પુસ્તકોનું વિતરણ જના આધારે સોફ્ટવેરનું મૂલ્યાંકન તથા વર્કિંગ પ્રોસેસ કરી શકાય.

પરિણામ :

આખા વર્ષ દરમિયાન ચાર શિક્ષકોના સમયનો બચાવ ગુણોત્ત્વ માટે પણ ખૂબ જ ઝડપી અને ઉપયોગી ઇનોવેશન બાળકો દ્વારા ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ ઈનોવેશન પૂર્વે આ કામ શિક્ષકો માટે કંટાળાજનક હતું.

ઉપયોગિતા :

સમગ્ર ગુજરાત રાજ્યની શાળાઓ માટે ઉપયોગી બનશે અત્યાર સુધી ૭૦ થી વધુ શાળાઓના સોફ્ટવેર વિનામૂલ્ય પહોંચાડી શકાયું છે.

પર્તમાન સ્થિતિ :

બાળકોટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરી પુસ્તકાલય સંચાલન ખૂબ જ સરળતાથી કરી રહ્યા છે

ઇનોવેશનનું નામ : Learning with Digital Technology
ઇનોવેટરનું નામ : પરેશકુમાર ચંદુલાલ સોલંકી   હોદ્દો : મ. શિક્ષક   વિભાગ : પ્રાથમિક
શાળાનું નામ : શ્રી શિયાએટી કુમાર પે.સે.શાળા   કલસ્ટર/ક્યુડીસી : શિયાએટી
ખો. નંબર : ૮૭૨૪૭૪૮૧૦૧   **E-મેઈલ આઈડી :** pcascaum@gmail.com
નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : શૈક્ષણિક પ્રક્રિયામાં ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ
નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત
નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કરવાથી કરવામાં આવેલ છે : ૨૦૨૧
નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : હાલ પ્રોજેક્ટ ચાલુ છે.

સમયા ઉદ્દેશના કારણો :

વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસમાં રસ ઓછો હતો. તેમજ ગણિત-વિજ્ઞાન જેવા વિષયમાં વધુ અરુંચિ જોવા મળી. તેમજ પુર્વજ્ઞાનનો અભાવ જોવા મળ્યો. પરિણામે આ નવતર પ્રયોગ નો વિચાર આવ્યો.

હેતુઓ :

આ નવતર પ્રયોગનો હેતુ વિદ્યાર્થીઓને ગણિત-વિજ્ઞાન તેમજ અન્ય વિષયમાં રસ વધે તેમજ ટેકનોલોજીશી વધુ માહિતગાર થાય અને અભ્યાસમાં નિયમિતતા વધે.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :

સૌ પ્રથમ કોમ્પ્યુટરમાં સોફ્ટવેરનો ઉપયોગ કરી વેબપેજ બનાવ્યું, જેમાં ધોરણ ૬ થી ૮ ના વિષય પ્રમાણે એકમનો સમાવેશ કર્યો. જેમાં દરેક વિષયના એકમના વિડીયો ઓનલાઈન કે ઓફલાઈન વિડીયોને લીંક કરવામાં આવ્યા. દરેક એકમ મુજબ કવીજ ખરા ખોટા, જોડકા બનાવી લીંક આપવામાં આવી.

મૂલ્યાંકન :

દરેક વિષયના એકમના અંતે એક કવીજ ખરા ખોટા, જોડકા બનાવવામાં આવી છે તેના દ્વારા વિદ્યાર્થીનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું.

પરિણામ :

શાળામાં ૬ થી ૮ ના કુલ ૮૪ જેટલા બાળકો છે જેમાંથી શરૂઆતમાં ૩૦ જેટલા વિદ્યાર્થીઓ ભાગ લેતા હતાં, ધીમે ધીમે સંખ્યામાં વધારો થતો ગયો. નવતર પ્રયોગના મૂલ્યાંકનમાં કવીજમાં વધુ સંખ્યામાં ભાગ લેતા થયા, હાલ ૭૦ થી વધુ સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીઓ ભાગ લે છે. અગાઉ કરતા પરિણામમાં સુધારો જોવા મળ્યો, તેમજ પ્રશ્નોની તૈયારી કરતાં થયા.

ઉપયોગિતા

આ નવતર પ્રયોગ માત્ર ૬ થી ૮ ના દરેક વિષય માટે બનાવેલ છે. આનો ઉપયોગ ૬ થી ૮ ના દરેક વિદ્યાર્થીઓ કરી શકે છે. શાળાના કોમ્પ્યુટર લેબમાં ઇન્સ્ટોલ કરવાથી ઓફલાઈન પણ ઉપયોગ કરી શકાય છે.

વર્તમાન સ્થિતિ :

હાલ નવતર પ્રયોગ શાળાના કોમ્પ્યુટર લેબ, જ્ઞાનકુંજ લેપટોપ તેમજ ટીવી સ્કીનમાં ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

ઇનોવેશનનું નામ : રમતાં રમતાં સંખ્યાજ્ઞાન શીખીએ
ઇનોવેટરનું નામ : હરિઓમભાઈ ડી. ગોસ્વામી   **હોદ્દો :** આચાર્ય   **વિભાગ :** પ્રાથમિક
શાળાનું નામ : શ્રી રલોલ કુમાર પે.સે.શાળા   **કલસ્ટર/ક્યુડીસી :** રલોલ
ખો. નંબર : ૮૮૮૮૮૫૪૪૧૫૬   **ઇ-મેઇલ આઈડી :** school.snr.limbdi.ralolkumar@gmail.com
નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : સાંપ્રત પ્રવાહો (Nipun Bharat Mission)
નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત
નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : જુન
નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : ૧ વર્ષ

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો :

- ૧ વિદ્યાર્થીઓને સંખ્યાજ્ઞાન સમજવામાં પડતી તકલીફ ના કારણે તથા સ્થાન કિમતમાં પડતી તકલીફ
૨. નિપુણ ભારત અંતર્ગત ધોરણ -૩ સુધી ૮૮૮૮ સંખ્યાજ્ઞાન શીખવવામાં પડતી તકલીફ ના કારણે ...
રમત દ્વારા સંખ્યાજ્ઞાન આપવું.

દેશાંતરો : નિપુણ ભારત અંતર્ગત ધોરણ -૧ માં ૮૮ સુધીની સંખ્યા તથા ધોરણ ૨ માં ૮૮૮ સુધીની સંખ્યા શીખવવા માં તથા ધોરણ -૩ માં ૮૮૮૮ સુધીની સંખ્યા શીખવવામાં પડતી મુશ્કેલી ના કારણે સરળતા થી શીખવવા માટે વિદ્યાર્થી રમતાં રમતાં સંખ્યાજ્ઞાન મેળવે તે હેતુથી આ નવતર પ્રયોગ કરવામાં આવેલ છે.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :

આ ઇનોવેશન માં સંખ્યાપદ્ધી બનાવવામાં આવી છે. જેમાં લાકડા ની પદ્ધીનું સ્ટેન્ડ બનાવી, તેમાં નીચે હુકમાં વિદ્યાર્થી સંખ્યાકાર્ડ ભરાવાશે તથા તેનું વાચન કરશે અને તે મુજબ ઉપર મણકા પણ ભરાવાશે તથા સંખ્યાજ્ઞાન બોર્ડ બનાવવામાં આવેલ છે તે લાકડાના પાટીયા પર એકમ, દશક, સો, હજાર ના ખાના બનાવી તથા તે મુજબ ૦ થી ૯ ના અંક કાર્ડ બનાવવામાં આવ્યા છે. તથા સ્થાનકિમત બોર્ડ બનાવવામાં આવ્યું છે. જેમાં બોર્ડ પર કાર્ડશીટ લગાવી તેમાં ગોળ વર્તુળ દોરી એકમ, દશક, સો, હજાર લખવામાં આવ્યા છે. તેમાં ફુકરી નાખી રમત દ્વારા અંકનું સ્થાન જાણશે. તથા સ્થાનકિમત નો ખ્યાલ મેળવશે.

મૂલ્યાંકન : આ નવતર પ્રયોગ દ્વારા ધોરણ-૧ થી ૩ ના વિદ્યાર્થીઓને ધોરણ-૧ માં ૮૮ સુધીનું સંખ્યાજ્ઞાન તથા ધોરણ-૨ માં ૮૮૮ સુધીનું સંખ્યાજ્ઞાન તથા ધોરણ-૩ માં ૮૮૮૮ નું સંખ્યાજ્ઞાન સરળતાથી શીખવી શકાય છે. વિદ્યાર્થી સંખ્યાજ્ઞાન પદ્ધી તથા સંખ્યાજ્ઞાન દ્વારા રમતાં રમતાં શીખશે.

પરિણામ :

આ નવતર પ્રયોગ પૂર્વ વિદ્યાર્થી ધોરણ -૧, ૨, ૩ માં સંખ્યાજ્ઞાન સમજવવા માં મુશ્કેલી અનુભવતા હતા. જે આ નવતર પ્રયોગ દ્વારા રમતાં રમતાં સરળતા થી સમજતા તથા શીખતા થયા છે તથા સંખ્યા નું સ્થાન વિશે જાણતા થયા છે.

ઉપયોગિતા :

આ નવતર પ્રયોગ ધોરણ-૧ થી ૩ ના વિદ્યાર્થીઓને લાગુ પાડી શકાશે તથા ધોરણ-૧ થી ૪ માં ગણિત વિષયમાં પણ વિદ્યાર્થીને શીખવવામાં લાગુ પાડી શકાય છે.

વર્તમાન સ્થિતિ :

હાલમાં આ નવતર પ્રયોગ ચાલુ છે. જે દ્વારા વિદ્યાર્થીને જુથમાં સંખ્યાજ્ઞાન શીખવવામાં આવે છે.

ઇનોવેશનનું નામ : એકોસ્ટીક વર્ક

ઇનોવેટરનું નામ : પટેલ રિપલબેન ભરતભાઈ

હોદ્દો : મ. શિક્ષક વિભાગ : પ્રાથમિક

શાળાનું નામ : ધવલાણા પ્રા. શાળા

કલસ્ટર/ક્યુડીસી : નાની કઠેચી

ખો. નંબર : ૮૧૪૧૮૪૦૫૭૫

ઇ-મેઇલ આઈડી : rimpalpatel1503@gmail.com

નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : પિષ્યવસ્તુ પેડાગોજી આધારિત

નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત

નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : ડિસેમ્બર ૨૦૨૨

નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો :

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો :

ધોરણ ૫ માંથી ધોરણ ૬ માં આવતા વિધાર્થીઓ માટે વિજ્ઞાન એક જાણીતો છતાં નવો વિષય બને છે. વિધાર્થીઓ માં વૈજ્ઞાનિક વિચારસરણી અને અર્થગૃહણ કેળવવામાં તકલીફ જણાઈ. વિજ્ઞાન વિષય અધરો છે તેવી તેમની માનસિકતા જણાઈ.

હેતુઓ : 1--વિધાર્થીઓ વિજ્ઞાન વિષયમાં રસ કેળવે 2--વિજ્ઞાનના અધરા/અગત્યનાં શબ્દો શીખે/સમજે

3--વૈજ્ઞાનિક વિચારસરણી/અર્થગૃહણ કરતા થાય. 4--ગમ્યત સાથે પૂર્વતૈયારી કરે.

5--વિજ્ઞાન વિષયમાં વ્યાખ્યા/સંકલ્પના સ્પષ્ટ થાય.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન : જે પાઠ શરૂ કરવાનો હોય તેની પૂર્વતૈયારીના ભાગ રૂપે વિધાર્થીઓ પાઠના નામને ઉલ્લંઘશે.

* આ નામનાં એક એક અક્ષરને અનુરૂપ પાઠમાંથી યોગ્ય અર્થ સાથેનો શબ્દ શોધશે અને તે અક્ષરની બાજુમાં જે તે શબ્દ લખશે.

* જ્યારે વિધાર્થીઓ શબ્દ શોધે ત્યારે એક અક્ષરને અનુરૂપ બે કે તેથી વધુ શબ્દો પણ મળી શકે છે.

* વિધાર્થી જ્યારે કોઈ શબ્દ વર્ગખંડ સમક્ષ જણાવે ત્યારે તે શબ્દ વિશેની પ્રાથમિક સમજ મારા દ્વારા સહજ રીતે અપાય છે.

* આમ કરવાથી વિધાર્થી પાઠથી પરિચિત થાય છે.

* પ્રયોગ/પ્રવૃત્તિ ની સાથે સાથે વિધાર્થીઓ આ પ્રવૃત્તિમાં પણ ખૂબ જ ઉત્સાહથી જોડાયા તથા શબ્દ શોધ દરમિયાન

તેમની એકાગ્રતા પણ વધી.

મૂલ્યાંકન :

આ નવતર પ્રયોગમાં વિધાર્થીઓનો વધતો જ તો ઉત્સાહ જ તેનું સ્વયં મૂલ્યાંકન દર્શાવે છે. ઉપરાંત વિધાર્થીઓ સાથે થતી મૌખિક પ્રશ્નોત્તરી દરમિયાન જે તે શબ્દની તે યોગ્ય સમજ આપી શકે છે (ખાસ: વ્યાખ્યા)

પરિણામ : એકમ કસોટીમાં મેળવેલ પરિણામનો તફાવત

તારીખ	ધોરણ	વિષય	હા. સંખ્યા	61-80%	80% up
31/12/2022	6	વિજ્ઞાન	25	8	2
18/3/2023	6	વિજ્ઞાન	26	5	3
11/2/2023	7	વિજ્ઞાન	20	5	1
22/7/2023	8	વિજ્ઞાન	20	4	3

ઉપયોગિતા : આ નવતર પ્રયોગ ધોરણ 6 થી 8 નાં વિધાર્થીઓ માટે લાગુ પાડી શકાશે. વિજ્ઞાન ઉપરાંત ગણિત વિષય માટે પણ તે લાગુ પાડી શકાય.

પર્તમાન સ્થિતિ : હાલ આ નવતર પ્રયોગ ધલવાણા પ્રાથમિક શાળાનાં ધોરણ 6 થી 8 માં વિજ્ઞાન વિષય માં શરૂ છે. ભવિષ્યમાં ગણિત માટે પણ તેને કાર્યાન્વિત કરવામાં આવશે.

ઇનોવેશનનું નામ : પ્રત્યક્ષ માપન દ્વારા વર્તુળના પ્રમયોની સાબિતી આપવી
ઇનોવેટરનું નામ : પિજયકુમાર શાંતિલાલ થોરિયા   હોદ્દો : ઈ. આચાર્ય વિભાગ : માદ્યમિક
શાળાનું નામ : કું.શિવાંગી એન જાલા કન્યા પિ. કલસ્ટર/ક્યુડીસી : લીબડી
મો. નંબર : ૮૩૪૭૪૧૬૦૪૧   **ઈ-મેઇલ આઈડી :** shivangizala044@gmail.com
નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : શૈક્ષણિક પ્રક્રિયામાં ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ
નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત
નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : ૨૦૨૩
નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : હાલ પ્રોજેક્ટ ચાલુ છે.

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો :

વર્ષ ૨૦૨૨-૨૩ માં ધોરણ-૮ ની વાર્ષિક પરિક્ષામાં પુછાયેલ દા.નં-૨૩ આપેલ આકૃતિમાં ABCD ચકીય ચતુર્ભોણી અને AC અને BD તેના વિકર્ણ છે જો ખૂણો DBC=55 અને ખૂણો BAC=45 હોય તો ખૂણો BCD શોધો. દા.નં.-૩ નું પ્રમેય એકજ વૃત્તખંડ ના ખૂણાઓ સમાન હોય છે.

દેશુંથી :

વિદ્યાર્થીઓ મોડલ દ્વારા લેસર લાઇટ અને કોણમાપક નો ઉપયોગ કરી વર્તુળના એકજ વૃત્તખંડના ખૂણાઓ એકરૂપ, કેન્દ્ર આગળ આંતરેલ ખૂણાનું માપ બમણું, અર્ધવર્તુળનો અંતર્ગત ખૂણો કાટખૂણો, સમરૂપતા નો ખૂખૂ પ્રમેયોનો મોડલ દ્વારા માપન કરી તેની ચકાસણી કરતા શીખે.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :

ઇનોવેશનના મોડલ માટે સૌ પ્રથમ 2×2 ફૂટના લાકડાનું પાટિયું લઈ તેમાં 25 સેમી માપ લઈ વર્તુળ દોરો અને વર્તુળનો સ્પર્શક દોરો. વર્તુળની જીવા સ્પર્શક સાથે જેટલા માપનો ખૂણો રચે તેટલાજ માપનો ખૂણો વિકુલધ વૃત્તખંડ રચાય. જીવાના અંત્ય બિંદુ પર લેસર લાઇટ રાખી એકજ વૃત્તખંડના ખૂણાઓ સમાન થાય છે. કેન્દ્ર આગળ ખૂણો બમણો થાય છે. તે પ્રેક્ટીકલ કરી સાબિત કરી શકાય છે અને અર્ધવર્તુળનો અંતર્ગત ખૂણો કાટખૂણો અને ચકીય ચતુર્ભોણી સામસામેના ખૂણા પુરક હોય છે તેમ સાબિત કરી શકાય છે. સમરૂપ ત્રિકોણમાં બે ખૂણા એકરૂપ હોય તો સંગતતા સમરૂપ છે તે પ્રેક્ટીકલ દ્વારા સાબિત કરી શકાય છે.

મૂલ્યાંકન :

વિદ્યાર્થીઓના સહભાગીથી માપન કરતા થયા, પ્રમેયોનો ઉપયોગ કરી દાખલાઓ સરળતાથી ગણતરી કરતા થયા.

પરિણામ :

પ્રયોગ ચાલુ છે.

ઉપયોગિતા

ધોરણ-૮ અને ૧૦ ના વિદ્યાર્થીઓ વર્તુળના સ્વાધ્યાયમાં પ્રમેય અને દાખલાઓ

પર્તમાન સ્થિતિ :

હાલ નવતર પ્રયોગ શાળામાં ચાલુ છે.

ઇનોવેશનનું નામ : રમકડા દ્રારા પાચાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાજ્ઞાન.

ઇનોવેટરનું નામ : ડૉ. ઇપકકુમાર રત્નિલાલ મહેતા હોદ્દો : મ. શિક્ષક વિભાગ : પ્રાથમિક

શાળાનું નામ : જેપર પ્રા.શાળા **કલસ્ટર/ક્યુડીસી :** ચુડા-૩

ખો. નંબર : ૯૮૯૮૭૩૧૬૩૬ **E-મેઈલ આઈડી :** jeparschool.blogspot.com

નવતર પ્રયોગની કેટેગરી : પિષ્યવપસ્તુ પેડાલોજુ આધારિત, સાંપ્રત પિષ્યયો

નવતર પ્રયોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : વ્યક્તિગત

નવતર પ્રયોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : જુલાઈ ૨૦૨૩ થી

નવતર પ્રયોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : જુન ૨૦૨૪

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશનના કારણો : શાળામાં ધોરણી ૨ થી ૮ ના બાળકોમાં ભાષામાં મૂળાક્ષરોની ઓળખ ન હોવી, વાંચનમાં થતી ભૂલો. અને ગણિતમાં સંખ્યાજ્ઞાન, સ્થાનકિમત, નાની સંખ્યા, મોટી સંખ્યા, ચડતોકમ, ઉત્તરતોકમ, સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર, ભાગાકારના દાખલા ન આવડવા, ૧ થી ૧૦ ઘડિયા ભૂલી જવી. વિગેરે બાળકોની મૌખિક, લેખિત અને કિયાત્મક પ્રવૃત્તિઓ થકી મુલ્યાંકન કરતા ૩૩ જેટલા બાળકોમાં ઉપરોક્ત સમસ્યા ધ્યાને આવતા.

દ્રોગો : ૧. રમતા રમતા સ્થાન કિંમત સમજે. ૨. અંક ૧ થી ૮ સુધી સંખ્યાજ્ઞાન વિકસે. ૩. ૧૦ થી ૧૮ સુધી સંખ્યા જ્ઞાન વિકસે. ૩. ૧૦૦ થી ૧૯૮ સુધીની સંખ્યા જ્ઞાન વિકસે. ૪. તર્કશક્તિ વિકસે. ૫. સર્જનાત્મક ખ્યાલ કેળવાય. ૬. એકમ, દશક અને સોના સ્થાન જાણતા થાય. ૭. નાની-મોટી સંખ્યાજ્ઞાન વિકસે. ૮. એકિસંખ્યા- બેકી સંખ્યાજ્ઞાન વિકસે. ૯. અવિભાજ્ય સંખ્યાની સમજ કેળવાય. ૧૦. ગણિતની મોટાભાગની કિયાઓમાં, શીખવવામાં ઉપયોગી. ૧૧. મૂળાક્ષરો અને શબ્દોની સમજ માટે ઉપયોગી બને. વિગેરે. ૧૨. શિક્ષકને અધ્યયન નિષ્પત્તિ સિક્ક કરવામાં ખૂબ ઉપયોગી બનશે.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન : આ નવતર પ્રયોગમાં વિવિધ ૧૦ રમકડા બનાવવામાં આવેલ છે. ૧. શબ્દ અને સંખ્યાની પત્રલ. ૨. મૂળાક્ષર પરથી શબ્દ ચક. ૩. જાફરી લાકડી. ૪. ૦ થી ૧૦ સુધીની ઘડીયાની રચના. ૫. લાખોટી નાખો અને અંક/સંખ્યા જાણો. ૬. પેન્સિલ ફેરવો ચડતો-ઉત્તરતોકમ રમત. ૭. સ્થાન ફેરવો સ્થાનકિંમત રમત. ૮. મૂળાક્ષરો પરથી શબ્દ નિર્માણ. ૯. અંક અને શબ્દ રમત, ૧૦. સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર, ભાગાકાર. ૧૧. જાતે ગણિતના દાખલા શીખો.

મૂલ્યાંકન : આ ઇનોવેશનમાં મૌખિક પ્રશ્નોત્તરી, લેખિત કસોટી, કિયાત્મક પ્રવૃત્તિઓ, રમત, વગ્નીકરણ, અવલોકન, નિરીક્ષણ વગરે દ્વારા મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું છે.

પરિણામ : આ ઇનોવેશન વર્ષ ૨૦૨૩માં ઇનોવેશન શરૂ થયા પછી ઉત્તર કસોટી, મૌખિક પ્રશ્નોત્તરી અને પ્રવૃત્તિઓ/રમતો દ્વારા કસોટીનું પુશ્થકરણ કરતા કુલ ૩૩ બાળકોમાંથી માત્ર ૨૫ સમજ પ્રાપ્ત કરી લીધી. એટલે ૭૬ % પરિણામ પ્રાપ્ત થયેલ છે. બાકીના ૮ બાળકોને પણ શીખવવાનો પ્રયત્ન શરૂ જ છે. આજે પણ આ ઇનોવેશન કાર્યરત છે.

ઉપયોગિતા : ૧. ધોરણી ૨ થી ૮ ના બાળકોના ગણિત વિષયમાં સંખ્યાજ્ઞાન – એકમ, દશક, સોની સ્થાનકિંમત બાળક જાણી શકે ઓળખી શકે સમજી શકે અને શીખવવામાં ખૂબ ઉપયોગી થઈ શકે. ૨. રમતા રમતા બાળક એ ચાર પ્રકારે જુદી જુદી રમત રમાડી શકાય છે. ૩. અધ્યયન કાર્ય કરતી વખતે શિક્ષકને સ્થાનકિંમત સમજાવવામાં ખૂબ જ ઉપયોગી નીવકે છે. ૪. ખૂબ લાંબા ગાળા સુધી ટકાઉ છે. ૫. ઇકો ફેન્ડલી હોવાથી પર્યાવરણનું પ્રદૂષણ કરતું નથી. ૬. કોઈ પણ જગ્યાએ સરળતાથી હેર ફેર કરી શકાય છે. ૭. તૂટવાની સંભાવના નથી અને આણિક રીતે પરવડી શકે રેમ છે. ૮. આ કૃતિ ભવિષ્યમાં અપડેટ અને અપગ્રેડ કરી શકાય તેવી છે. ૯. જેમ કે, તમે ધારો તો આગળ ૪ સ્થાનવાળી બે અન્ય કૃતિ બનાવી શકાય છે. જેમાં હજાર, દશ હજાર, લાખ, દશ લાખ, કરોડ, દસ કરોડ, અબજ, દસ અબજ સુધી. ૧૦. શિક્ષકને અધ્યયન નિષ્પત્તિ સિક્ક કરવામાં ખૂબ ઉપયોગી થશે સાથે ઉપચારાત્મક કાર્ય માં પણ આનો ઉપયોગ કરી શકાય છે. ૧૧. બાલવાટિકા અને ધોરણી ૧ થી ૩ માં સૌથી વધુ ઉપયોગી બનશે.

વર્તમાન સ્થિતિ : ખૂબ સારી સ્થિતિમાં છે. અને નવતર પ્રયોગના વિવિધ રમકડાઓ આજે પણ આ કાર્યરત છે.....

ઇનોવેશનનું નામ : ENGLISH GRAMMAR WORKING MODEL

ઇનોવેટરનું નામ : પરાગ હસમુખરાય દપે

હોદ્દો : મ. શિક્ષક વિભાગ : પ્રાથમિક

શાળાનું નામ : શ્રી ભાણોજડા પ્રા. શાળા

કલસ્ટર/ક્યુડીસી : ચોકડી

ખો. નંબર : ૮૫૩૭૩૧૦૦૭૭

E-મેઈલ આઈડી : paragdave@gmail.com

નવતર પ્રથોગની કેટેગરી : પિષ્યવસ્તુ પેડાગોજી આધારિત

નવતર પ્રથોગ સામુહિક કરેલ છે કે વ્યક્તિગત : સામુહિક

નવતર પ્રથોગની શરૂઆત કચારથી કરવામાં આવેલ છે : ૪ જુન ૨૦૨૩ થી

નવતર પ્રથોગ પૂર્ણ થવાનો સમયગાળો : ઇનોવેશન ચાલુ છે.

સમસ્યા ઉદ્દ્દેશના કારણો :

બાળકો માં અંગેજુ વ્યાકરણ નો ડર હોવાથી, બાળકના આત્મવિશ્વાસ અને નિર્ણય શક્તિ માં કચાસ હોવાથી

દેશાંશો :

બાળક ના આત્મવિશ્વાસ માં વધારો થાય, નિર્ણય શક્તિ માં વધારો, અંગેજુ વ્યાકરણ નો ડર દૂર થાય, બાળક સહેલાઈ થી અંગેજુ વ્યાકરણ શીખી શેકે. પ્રવૃત્તિ સાથે ભણવાનું હોવાથી બાળક શાળા એ આવતો થાય.

કાર્યપદ્ધતિનું વર્ણન :

અંગેજુ વ્યાકરણ મોડેલ બનાવવા, કાર્ડ, પ્લાયવૂડ, ફેવિકોલ, સ્કેચ પેન, જેવી સાધન સામગ્રી નો ઉપયોગ થાય છે.

મૂલ્યાંકન :

લેખિક, મૌખિક, અને કિયાત્મક પ્રક્રિયા દ્વારા મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે છે.

પરિણામ :

ધોરણ ૬ થી ૮ ના ૨૮ બાળકો માથી ૧૭ બાળકો આશરે ૫૮ % જેટલું પરિણામ જોવા મળે છે.

ઉપયોગિતા

જે બાળક ને અંગેજુ વ્યાકરણ માં કચાસ છે તે દરેક બાળક (ધોરણ ૬ થી ૮) ના તમામ બાળકો જે ગૃહ માં કામ કરી મોડેલ દ્વારા સરળતા થી અંગેજુ વ્યાકરણ શીખી શકે છે

પર્તમાન સ્થિતિ :

બાળકો અંગેજુ વ્યાકરણ ના પિરિયદ ની રાહ જોઈ ને બેઠા હોય, પ્રવૃત્તિ સાથે ભણવાનું હોવાથી બાળકો શાળામાં નિયમિત આવે, બાળક જાતે ગૃહ માં મોડેલ નો ઉપયોગ કરી ને જાતે જ શીખે

:: ନୌଁଧ ::

:: ନୌଦ୍ୟ ::

9th District Level
Educational
Innovation
Festival 2023-24